

"המוכר לקח ממני

את הכסף **והנחית**

על לחיי סטירה

מצלצלת"

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il: לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 274

פנינים לפרשת בהר בחוקתי

בטלפון הזה המונח על השולחן, התקשרו כל הזמן אנשים וביקשו בדמעות: "הרב, תתפלל עלינו, קשה לנו לנשום!". אני גם עברתי קורונה, ואני מבין עד עכשיו איזה חסד יש "על כל נשימה ונשימה". זו היתה המטרה של הקב"ה, לעורר אותנו לראות שדברים שהיו נראים פשוטים כל כך, הם לא פשוטים, ונכיר כמה טוב וכמה חסדים הוא משפיע עלינו...

הגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א: בשנה האחרונה שמענו את קול ד'

"אם פְּחֻקְתֵי תִלְכּוּ" (ויקרא כ"ו, ג')

ע"ש לא יודעים מה עם בני משפחתם, ואעפ"כ שבת מעל הכל, וגם אנחנו צריכים להתחזק בעניין השבת ובלימוד הלכותיה."

בשנה האחרונה שמענו את קול ד'! אנחנו צריכים להתעורר! כל כך הרבה חולים, מי שמע פעם על מכוונת הנשמה, על אקמו, מי ידע בכלל מה זה, כשבטלפון הזה המונח על השולחן התקשרו כל הזמן אנשים וביקשו בדמעות: "הרב, תתפלל עלינו, קשה לנו לנשום!". עד היום חשבנו שנשימה זה דבר של מה בכך, ופתאום מבינים כמו

"כתוב במפרשים במכות מצרים, שהקב"ה נתן מכה ע"מ לעורר את מצרים, וגם כשנתן מכה לעמ"י זהו על מנת שנתעורר מזה. הקב"ה נתן לנו מכה כואבת, וכמו שאבא נתן מכה לבנו: אם הוא ער - המכה היא כדי להכאיב, ואם הוא יושן - זה כדי להעיר! וכתוב "עימו אנוכי בצרה", אז וודאי אין רצון הקב"ה להכאיב אלא רק לעורר אותנו! "אומנם אין אנחנו יודעים דרכי שמים, אבל שלא יהיה שום בלבול, וודאי הקב"ה נתן את המכה כדי לעורר אותנו, וכמו אצל הנביאים, שהקב"ה אמר שאם לא ישמעו בקולם אז ח"ו יצטרך בעצמו להביא מכות כדי לעורר, ואין ברצוני להאריך כדי לא לבכות ח"ו בשבת, אבל הכל במידה כנגד מידה.

"וחושבני שישנם שלושה דברים שצריך להתחזק: ראשית, זה שאנשים מתו כתוצאה מלדרוך ולדחוף אחד את השני - יש להתחזק בבין אדם לחברו להזהר בעניין, ובפרט בשמירת הלשון מלדבר על חברו.

"שנית-הנה בתקופת הקורונה לא יכולנו תמיד להתפלל בביהכנ"ס, והקב"ה החזירנו, אבל האסון קרה בזמן תפילה, במקום שאנשים מתפללים בו, ויש לנו להתחזק מאוד בעניין קדושת ביהכנ"ס, ובדיבור שם. ושלישית-שזה קרה לנו ממש בערב שבת, שנכנסים לשבת עם חוסר וודאות. אני בעצמי ליוויתי משפחות, שעד ממש

שלמדנו מה זו נשימה, לכמה יהודים היה קשה לנשום, ה"מודה אני" חייב לקבל משמעות אחרת! אי אפשר להישאר כמו שהיינו קודם. תודה לך בורא עולם שנתת לנו נשימה ואנחנו יכולים לנשום!
ב"ה בארץ הקודש דעכה המגפה, אבל מחו"ל נשמעים קולות זעקה.

איך משתתפים עמם בצערם?

אתם מעלים נקודה חשובה. ב"ה בשנה הזאת הרבה התפללו כששמעו על חולים קשים ודאגו לשני, דאגו לשכנים ולידידים שהיו בבידודים והיו חולים - כל זה שלא ייפסק חלילה, צריך להמשיך ולדאוג לזולת, להתפלל עליו ולראות את צער השני. זה אחד מהלקחים שאנחנו צריכים להפיק מהשנה הקשה הזו.

שימו לב, שעיקר התקופה הקשה החלה בפסח שנה שעברה, והישועה הגדולה הורגשה במיוחד לקראת פסח בשנה זו, ראשית כל פסח זה חג האמונה, ללמדנו חיזוק גדול באמונה בבורא עולם, עד כמה שהכל ממנו וכל מה שקורה זה רק מה שהוא גזר, ראינו זאת בעינינו. ודבר נוסף - פסח זה תחילת ימי ספירת העומר, שכבר אלפי שנים כלל ישראל מתאבל על תלמידי רבי עקיבא, וכל כך למה, כי "לא נהגו כבוד זה בזה". זה הרי הזמן שתמיד דורש יותר חיזוק בנושאים של בין אדם לחברו, לחשוב על השני, לראות את הצער של השני, ולהתפלל עליו.

ולכן כששומעים מה שקורה בכל העולם רח"ל, שהמגפה עדיין משתוללת, חובתנו להשתתף עמם בצערם ולהתפלל עליהם. יש דבר חידוש בזה. את הפסוק: "והודעת להם את הדרך ילכו בה", דורשת הגמ' בב"ב 'זה ביקור חולים', ואילו בתרגום יונתן בן עוזיאל מפרש את הפסוק: 'ללכת ולהתפלל בבתי כנסיות ובבתי מדרשות', מה הקשר בין אחד לשני?

ודאי שיש קשר! זה ביקור חולים - שומעים על כל כך הרבה חולים בעולם רח"ל, איך אנחנו יכולים לבקר אותם? להיכנס לבית הכנסת (שאנחנו זוכים כבר להתפלל בתוכו, מה שבהרבה מקומות לא זוכים) ולהתפלל עליהם, זה הביקור חולים!

הגר"ש גלאי שליט"א מסיים מעין הפתיחה: "מודה לשעבר וצועק על העתיד לבוא" - לכאורה זה סותר את הנימוס, הקב"ה נתן לך ואתה מבקש כבר הלאה?! והתשובה היא שזה חלק מההודאה! לבקש שהקב"ה ימשיך להרעיף עלינו מחסדו - זו ההודאה הכי גדולה! כידוע מדברי הגאון הגדול ר"י הוטנר זצוק"ל, שבלשון הודאה יש גם מלשון תודה וגם מלשון מודה במקצת. אנחנו מודים להקב"ה על כל הטובות שעשה עמנו, ומתפללים על העתיד שאנחנו יודעים שרק הקב"ה יכול לתת לנו, ורק הוא משפיע עלינו את כל הטוב, ומבקשים שימשיך להשפיע עלינו.

שנוכח באמת להמשיך ולראות רק את חסדיו של הקב"ה, ונכיר בכך שהוא בא להעיר אותנו, נמשיך ונראה בצרת האחר ונתפלל על החולים שיבראו במהרה!

(שיחה בערב שבת פרשת אמור, וחלק משיחה ליתד נאמן יום שלישי ט"ו באייר תשפ"א)

שאמר מרן הגר"י אברמסקי: "ואני ברוב חסדך" - איזה חסד ד' שאנחנו יכולים לנשום, פתאום מרגישים שהנשימה היא מהקב"ה! היה יהודי שהתפלל איתנו כאן בביהכ"ס (צא"י רמת אהרן), ויום אחד שמת' לב שבתיק הטלית והתפילין הוא מחזיק צמיד של בית חולים. שאלתי אותו מה זה? והוא אומר לי: "הייתי כמה ימים מאושפז וב"ה שוחררתי. איך אזכור להודות להקב"ה על כך? אני שם את הצמיד עם הטלית והתפילין, שכל בוקר כשאני מגיע לבית כנסת - אזכור את חסדי ד' ששוחררתי מבית חולים!"...

אני חושב, שגם זה שהגיעו חיסונים - זה חסד ד' גדול עלינו. הרי הקב"ה לא רוצה סתם להכאיב לנו, הוא בסך הכל רוצה להעיר אותנו משנתנו, ואם "שובו אלי" אז "ואשובה אליכם", וממילא חסדי ד' שכאן בארץ הקודש הגיעו מהר החיסונים, כל כך הרבה תורה למדנו, למרות כל המצבים הקשים וכל הסגרים שהיו, התעוררנו, וממילא הקב"ה שלח לנו את החיסונים כישועה ורחמים".

ומה הלקח המעשי שלנו מכך?

"צריך לדעת איזו מתנה גדולה זו, שאפשר ללכת לבית הכנסת, ובית הכנסת זה מקום תפילה בלבד! ובמיוחד בזמן התפילה. ראינו כמה חודשים ארוכים, שלא יכולנו להתפלל בתוך בית הכנסת, ומזה נבין איזו מתנה טובה זו, ליזכות להגיע ולהתפלל בבית הכנסת. נבין איזו זכות זו לנשום בכוחות עצמנו. אני ל"ע גם עברתי קורונה, ואני מבין עד עכשיו איזה חסד יש "על כל נשימה ונשימה". זו היתה המטרה של הקב"ה במגפה ששלח אלינו, לעורר אותנו לראות שדברים שהיו נראים פשוטים כל כך, הם לא פשוטים, ונכיר כמה טוב וכמה חסדים הוא משפיע עלינו.

"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", אומר הספורנו: הכהנים הם שליחי ד', גם אנחנו צריכים להיות שליחי ד', ולדעת שבכל פעולה שלנו אנחנו יכולים לקדש שם שמים וגם חלילה להיפך, וכל פעולה שמגיעה יש לה מטרה. ואם ב"ה בחסדיו המרובים, אנחנו חוזרים לשגרה - לא להירדם מחדש, אלא להישאר ערים! אסור שהמצב יישאר כמו קודם!

תראו, יצאנו מפסח, והסדר הוא "פסח מצה ומרור". לכאורה המרור היה לפני הפסח והמצה, למה מזכירים אותו אחרון? חשבתי לומר, שאחרי שכבר הגענו לגאולה ויש לנו חג הפסח ויש לנו מצות, אסור לשכוח את המרור שהיה קודם! השנה האחרונה לא היתה שנה קלה, אבל ב"ה, כעת אחרי החיסונים, אסור לשכוח את מה שהיה, הקב"ה בא להעיר אותנו עם כזה צלצול חזק ומעורר, האם אנחנו יכולים להמשיך לישון?!

ולכן מאד חשוב להתחזק בהודאה לבורא עולם על הישועה ששלח לנו, ולדעת ולהכיר כעת יותר, שכל מה שעד לפני שנה היה נראה לנו דבר פשוט, הוא לא פשוט כל כך. צריך שיצא משהו מעשי משנת הקורונה. כל בוקר שיהודי קם ואומר: "מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמת", האמירה צריכה להיות אחרת. אחרי

רוצים לקבל את 'ליקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? **שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il**

הורים רבים שלחו את ילדיהם אל האונייה ודחקו באמא ע"ה, לעשות כמותם. סכנת נפשות היא. ואמא עמדה כחומה בצורה, בלי הסכמת רבי אליהו לופיאן לא יסעו. סוף דבר האונייה הפליגה. כעבור כמה ימים הגיעה הידיעה המרה שצוללת גרמנית הטביעה את ספינת הילדים בלב ים, הי"ד. הוברר, שילדיה ניצלו ממוות בטוח בזכות אמונת החכמים האיתנה שלה

ראב"ד העדה החרדית מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א
על האמונה התמימה של אמו ונס ההצלה

"אם בַּחֲקוֹתַי תִּלְכּוּ" (ויקרא כ"ו, ג')

ממוות בטוח בזכות אמונת החכמים האיתנה שלה.

שמעתי מפי הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, שפעם אמר החפץ חיים זצ"ל שיש לו סוד למסור בשמים לפנות בוקר. הרוחות סערו, מי יודע, אולי יגלה את סוד הגאולה...

בשמים לפנות בוקר המה ביתו אדם, הצטופפו ראש על ראש. פתח ואמר: הבוקר נתעוררתי בברכת "אלוקי נשמה, שנתת בי טהורה היא, אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה בי ואתה עתיד ליטלה ממני ממני ולהחזירה בי לעתיד לבוא".

מהלשון מוכח, שאותה נשמה שתנטל ממנו תוחזר לנו לעתיד לבוא! אם יחזיר האדם את נשמתו כשהיא שמורה וטהורה, תוחזר לנו כשהיא שמורה וטהורה. אבל אם יחזירנה כשהיא מלוכלכת ומטונפת תוחזר אליו כך...

חמי רבי יעקב שכטר זצ"ל שאל את מרן החזון איש זצ"ל שאלה, וביקש שיענהו תשובה כפי שהוא רואה ברוח הקודש. ענהו החזון איש: "לא לכל דבר משתמשים ברוח הקודש..."

במלחמת העולם סבלה לונדון מהפצצות כבדות. רבים מבני קהילתו של הרב דסלר זצ"ל הסתופפו במקלט שספג פגיעה ישירה... וגרוע מזה, הכל חששו שאנגליה לא תחזיק מעמד ותיכבש ע"י הנאצים, וזה יהיה חלילה סופם של כל יהודי אנגליה.

והנה נפתח פתח תקוה. מחשש לבאות השלטונות ארגנו נסיעת ילדים לקנדה. קרובי משפחה באמריקה התחייבו לקחתנו תחת חסותם ולהעניק לנו חינוך תורני. אמי ע"ה חששה לשולחנינו לאמריקה שהיתה מכונה בפי החרדים די טרייפנענע לאנד - הארץ הטרפה", ומצד שני גבל העניין בפקוח נפש ממש. החליטה להיוועץ בדעת תורה פנתה אל הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל ושאלה לחוות דעתו.

ענה שאינו יכול להכריע בעצמו, עליו לערוך גורל הגר"א. אבל עליה להבטיח לציית לאשר יורה הגורל. אמא הבטיחה שתציית בלא עוררין.

אמר שיש לעשותו בעת רצון. הוא יתענה ביום שני הקרוב, ויעשה את הגורל. ביום שני לא הסתייע שיתענה, ודחה את הגורל לתענית של יום חמישי. אמרה לו שהספינה עומדת להפליג ביום רביעי, ועליה לקבל תשובה מידית. ביקשה שיערוך את הגורל בלי תענית השתמשה גם בנימוק שהיא אלמנה וזה עינוי עבורה אם משהים את התשובה. ובינתיים ההפצצות הגרמניות הולכות ותוכפות, וסכנת הכיבוש הגרמני הולכת ומתעצמת.

ענה רבי אליהו שהוא לוקח על עצמו את האחריות, שכל זמן שלא ערך את הגורל לא יקרה לבניה מאומה.

הורים רבים שלחו את ילדיהם אל האונייה ודחקו באמא לעשות כמותם. סכנת נפשות היא. ואמא עמדה כחומה בצורה, בלי הסכמת רבי אליהו לא יסעו.

סוף דבר האונייה הפליגה ביום רביעי כמתוכנן, ומכיוון שלא התארגנה אונייה נוספת לא ערך עוד רבי אליהו את הגורל.

כעבור כמה ימים הגיעה הידיעה המרה שצוללת גרמנית הטביעה את ספינת הילדים בלב ים, השם יקום דמם. הוברר, שילדיה ניצלו

ביקשנו להקים ישיבה בעיר מונסי שבארצות הברית. היינו זקוקים לארבעת אלפים דולר כדמי קדימה כדי לרכוש בנין. בשנים ההן היה זה סכום נכבד ביותר. ולפיכך החלטנו לערוך מגבית בוז'ניץ, אשר הציפיות שלנו היו להשיג אולי שבע מאות דולר. גם סכום זה היה נחשב הרבה באותם ימים. בסופו של דבר היתה לנו סייעתא דשמיא מופלאה

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל, על תרומה ומסירות נפש

"וְאִישׁ כִּי יִקְדֹשׁ אֶת בֵּיתוֹ" (ויקרא כ"ז, י"ד)

בשעתו ביקשנו להקים ישיבה ליוצאי ארצות המזרח, בעיר מונסי שבארצות הברית. היינו זקוקים לארבעת אלפים דולר כדמי קדימה כדי לרכוש בנין. בשנים ההן היה זה סכום נכבד ביותר, ולפיכך החלטנו לערוך מגבית בוז'ניץ, אשר הציפיות שלנו היו להשיג אולי שבע מאות דולר. גם סכום זה היה נחשב הרבה באותם ימים.

בסופו של דבר היתה לנו סייעתא דשמיא מופלאה, ותוך ימים ספורים השגנו את כל הכסף. במהלך המגבית, ניגש אלי יהודי ואמר לי: "שמעתי את הדרשה שלך, שנאמרה מעומק הלב, ועו רצוני להשתתף במצוה הגדולה הזאת. האמת שלתת פחות ממאה דולר, זה נראה לי מגוחך, אבל מצבי הכלכלי הקשה, אפילו דולר אחד זה הרבה כסף. עם זאת אני רוצה להשתתף במצוה, ולכן אני מוכן לתת חמישה דולר אם רק תסכים לקבל כמובן..."

אמרתי לו בחום: "דע לך, כי חמשת הדולרים שלך, שווים בשמים יותר מחמישים אלף דולר שנותן עשיר. בזכות מסירות הנפש שלך, תהיה לתלמידים הצלחה גדולה, ולכן תרומתך שווה עשרת מונים!".

אכן זכינו להוציא פירות מובחרים מהישיבה הזו, שנבנתה במסירות נפש!

מספר ימים, הגיע רבי שמשון אל המלך, ופרט באזניו את סכום הכסף שיש ברשותו. הצהרת ההון של רבי שמשון נראתה על פניו כשקר גמור, כיון שהמלך ידע כי יש ברשותו ממון רב יותר. מכאן הגיע המלך למסקנה, כי הכומר אכן צדק בדבריו, ורבי שמשון מועל חלילה בכספי המלכות.

המלך לא אמר דבר לרבי שמשון, אלא תכנן כיצד להוציא אותו להורג בדרך ערמה. הוא הזמין לארמונו אדם בעל כבשן אש, שעסק בליבון לבנים, והורה לו כי כאשר יגיע לפניו מאן דהו, וישאל: "האם עשית את מצוות המלך?", עליו להשליך אותו לאלתר אל הכבשן, מבלי לתת לו כל פתחון פה להתגונן ולסגור על עצמו.

למחרת קרא המלך לרבי שמשון, נתן בידו מכתב, והורה לו לנסוע לבעל הכבשן, למסור לידיו את המכתב ולשאול אותו: "האם עשית את מצוות המלך?". כך ידע המלך, כי נחרץ גורלו של רבי שמשון, כיוון שהגוי ישליך אותו מיד אל כבשן האש, מבלי דין ודברים.

למחרת השכים רבי שמשון, ויצא לכבשן האש כמצוות המלך, אך לפתע עצר אותו בדרכו יהודי, שביקש ממנו לגשת אל ביתו, מפאת שנולד לו תינוק לפני שמונה ימים, ולא עלה בידו למצוא מוהל. רבי שמשון, שהיה בקי במלאכת המילה, התנצל באמרו כי הוא נמצא כעת בשליחות מטעם המלך, ואינו יכול להפר את צו המלכות. אך היהודי התעקש באמרו: "וכי מבכר אתה למלא תא פקודתו של מלך בשר ודם, מלקיים את מצוותו של מלך מלכי המלכים!?"

לפני כמה מאות שנים, התגורר בעיר וינה רבי שמשון ורטהיימר זצ"ל, אשר כיהן כשר האוצר של המלך. המלך אהב אותו אהבה עצומה, אבל בחצר המלוכה היה כומר שלא היה מסוגל לסבול את הקשר שהיה למלך עם השר היהודי. במשך זמן רב ניסה הכומר להסית את המלך נגד שר הכספים שלו, באמרו כי השר היהודי משקר וגונב מאוצרות המלכות. המלך לא שעה לדברי ההסתה הללו, עד שפעם אחת יעץ לו הכומר, לשאול את השר היהודי כמה כסף יש לו, וכך יוכל להיווכח בעליל כי הלה מערים עליו בקביעות. דברי הכומר חלחלו לאזני המלך, עד שביום אחד הוא פנה לרבי שמשון, וברר כמה כסף יש לו. רבי שמשון השיב כי עליו לבדוק בספרים, ותוך ימים ספורים ישיב תשובה למלך. אכן לאחר שחלפו

הנתינה היא בשבילו. היא זו שמקרבת אותו לשכינה.

לברך על סוס...

חסידים מספרים על יהודי שחשקה נפשו באתרוג מהודר, ובמשך כל השנה הוא אסף פרוטה לפרוטה, עד שלפני חג הסוכות הצטבר ברשותו סכום כסף נכבד ביותר, שבעזרתו יכול לקנות אתרוג מהודר ביותר. בדרכו לחפש אתרוג, הוא נתקל בעגלון יהודי ממרר בבכי. הלה סיפר לו כי הוא מתפרנס מהובלת משאות בעגלתו. אך לדאבון הלב, הסוס מקור פרנסתו, נפח את נפשו, וכך הוא נותר לפני החג ללא סוס, ללא פרנסה וללא כסף...

הוציא היהודי את כל הכסף שחסך עבור קניית אתרוג, ונתן אותו לעגלון האומלל כדי שילך לקנות סוס בכסף הזה. בשובו לביתו, סיפר היהודי לבני ביתו בדרך צחות, כי בסוכות הנוכחי, כל העולם יברך על אתרוג, ואילו הוא עצמו יברך על סוס...

זו מסירות נפש מופלאה, לתת צדקה עם כל הלב, ולהבין מה עיקר ומה טפל. אמנם יש מעלה גדולה באתרוג מהודר, אבל לחלץ יהודי ממצוקה זו מעלה גדולה יותר. עדיף לברך על אתרוג כשר רגיל, ולסייע ליהודי בפרנסתו. זו היא נדיבות לב, המקרבת את האדם אל השכינה.

התנא (אבות פ"ב מ"ד) אומר: "עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו". מבאר רבנו עובדיה מברטנורא: "עשה רצונו כרצונך - פזר ממנוך בחפצי שמים כרצונך - כאילו פיזרת אותם בחפצך. שאם עשית כן יעשה רצונך כרצונו, כלומר יתן לך טובה בעין יפה". כאשר אדם רוצה משהו לעצמו, הוא משקיע כסף בשמחה וברצון. הוא מוכן לשלם הרבה עבור מוצר יוקרתי בלי כל מניעה. אומר התנא: אם תפזר כסף באותה מידה עבור מצוות, עבור תפילין נאות, ציצית יפה ואתרוג מהודר - אזי במידה כנגד מידה ה' יתברך יעשה את רצונך כרצונו.

יש אנשים, עשירים גדולים, המוכנים להשקיע עבור בגד יוקרתי אלפי שקלים, שלא לדבר על מכונת יוקרה במאות אלפים. ואילו כאשר הם באים לקנות תפילין, הם מסתפקים בתפילין הפשוטות ביותר והזולות ביותר. מאידך גיסא בני תורה, גם אם הם עניים ביותר, מקמצים מפיתם ומשקיעים ככל יכולתם בתפילין מהודרות. אם אדם ישקיע במצוות, באותה התלהבות שהוא משקיע למען הגשמת רצונותיו, אזי מובטח לו שיהיה לו שפע רב, כך שהוא יוכל לרכוש כל מה שיחפוץ. זה ו'נדיב לב' הנותן עבור חפצי שמים מתוך עומק הלב, ועל ידי כך הוא מתקשר ומתקרר לבורא העולם.

(מתוך 'אריה שאג' שמות)

רבי שמשון קיבל את דברי אבי הרך הנולך, וסטה מדרכו כדי לקיים את המצוה ולמול את התינוק.

באותה שעה המתין הכומר בקוצר רוח, לדעת כי אכן הגיע סופו של השר היהודי שנוא נפשו, בידעו כי רבי שמשון הוא דיקן, ובודאי יצא לדרכו מוקדם, כדי לקיים את צו המלך. הוא המתין זמן מה, ולאחר מכן יצא אל כבשן האש, כדי לוודא שבעל הכבשן השליך את השר היהודי אל הלהבות הבעורות. בהגיע הכומר אל הכבשן, הוא ניגש אל בעל הכבשן, ושאל אותו: "האם עשית את מצוות המלך?"

בעל הכבשן, שקיבל הוראה ברורה מעם המלך, להשליך תכף ומיד אל כבשן האש את האיש שישאל שאלה כעין זו, לא השתהה רגע אחד. על אתר תפס את הכומר בידיו החסונות, על מנת להשליך אותו לכבשן האש. כל מחאותיו וצעקותיו של הכומר, שזעק באימה וטען כי אין הוא האיש האמור להיזרק לאש, נפלו על אזניים אוטומות. בעל הכבשן, שהיה נאמן להוראת המלך הברורה, שלא לתת פתחון פה לאדם שישאל את השאלה האמורה, השליך אותו אל בין הלהבות היוקדות...

לאחר זמן, כאשר הגיע רבי שמשון אל המקום, הוא פנה אל בעל הכבשן ושאל: "האם עשית את מצוות המלך?". "כן!", השיב בעל הכבשן, "לפני שעה קלה הגיע לכאן הכומר ששאל את אותה השאלה, וכיון שכך השלכתי אותו חי אל כבשן האש!"

כך התברר לרבי שמשון פשר הוראתו של המלך, ומיד הבין את הנס הגדול שארע לו בזכות קיום מצוות ברית מילה.

המלך שהמתין אף הוא לראות האם יבוצע גזר הדין, הופתע לשמוע כי רבי שמשון חי וקיים, בעוד הכומר הרשע הוא זה שהושלך אל הכבשן. זימן המלך את רבי שמשון לארמונו, ואמר לו: "עתה אני יודע כי הכומר הוא הרשע, והאלוקים שלך הביא עלי את ענשו. אך ברצוני לדעת, מדוע שיקרת לי כאשר שאלתי אותך כמה רכוש יש ברשותך, הרי יודע אני שיש לך ממון רב יותר ממה שצינית בפני?"

השיב לו רבי שמשון: "חלילה לי להוציא דבר שקר מפי! כל מה שאמרת היה אמת לאמית! אדוני המלך שאל אותי כמה רכוש יש לי. ואכן הרכוש ששייך לי, הוא רק הממון שנתתי לצדקה, שהרי כל הרכוש האחר - אינו שייך לי. הנה ברגע אחד, אם חלילה היה זממו של הכומר עולה בידו, הייתי מאבד הן את חיי והן את רכושי. רק הכסף שנתתי לצדקה, הוא הרכוש שעתיד להיות לי לעדי עד, ואף אחד לא יוכל לקחתו ממני. לכן כאשר שאל אותי המלך כמה רכוש יש לי, הלכתי לביתי, כדי לבדוק בספרים כמה כסף נתתי לצדקה. וזהו הסכום עליו הצהרתי בפני המלך!"

זו הגישה האמיתית לחיים. אדם חושב שהוא זה שנותן, אבל באמת

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

אבא היה זה ש'הצליח' להרדים אותנו מידי ערב: כששב מן ה'כולל' היה מוצא אותנו בחדרו - חדרנו, מקפצים על המיטות ועל המזרנים... הוא היה מוודא שהתפללנו 'מעריב', שקראנו 'שמע' שעל המיטה ושהכנו מים לנטילת ידיים בשחרית, ולאחר מכן היה עורך הגרלה מי הראשון שיזכה לברך 'המפיל'

זיכרונות ילדות מבית מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, כפי שסיפרה בתו

"וְאֵת מְשֻׁפְּטֵי תְּשֻׁמְרוֹ" (ויקרא כ"ה, י"ח)

דירתם השלישית של אבא ואמא ברחוב רשב"ם 23 שבשיכון 'חזון איש' - הדירה שבה מתגורר אבא עד היום - היא הדירה שבה עברנו את שנות ילדותנו, וממנה יש לי זיכרונות רבים.

עד השנים האחרונות היתה הדירה בת שני חדרים בלבד - חדר אחד שימש כחדר הורים, והחדר השני, הנקרא 'חדר הספרים' היה 'רב שימושי' - הוא היה ה'סלון', הוא היה חדר הלימוד של אבא, הוא היה חדר הילדים, ולמעשה הוא היה כל הבית... בחדר הלא גדול ישנו שישה ילדים, ובתוספת השולחן והסטנדר לא נותרה בו מרצפת פנויה. מלבד שני החדרים, היו רק מטבח קטן והול קטנטן, שאף אותו ניצלו עד תום: היה בו שולחן קטן שבו השתמשנו כשאבא למד בחדר הספרים, ובליילה ישנו שם שני ילדים.

בבית זה גדלנו כולנו - חנה ע"ה, לאה, אברהם ישעיהו, אני, שלמה, ברכה, דינה ויצחק שאול - ומעולם לא היה צר המקום בביתנו. הצפיפות הגדולה לא העיבה על שמחת החיים בבית, אלא אדרבה, היא מהווה חלק מרכזי מזיכרונות הילדות הנעימים המלווים אותי עד היום.

עדיין מתנגן באוזני קול לימודו הנעים של אבא, היושב ליד הסטנדר סמוך למיטתי, ומשנן את דפי הגמרא - הן בערב בשובו מן ה'כולל' והן באשמורת הבוקר, כשרק קולו מפר את הדממה.

אבא היה זה ש'הצליח' להרדים אותנו מידי ערב: כששב מן ה'כולל' היה מוצא אותנו בחדרו- חדרנו, מקפצים על המיטות ועל המזרנים... הוא היה מוודא שהתפללנו 'מעריב', שקראנו 'שמע' שעל המיטה ושהכנו מים לנטילת ידיים בשחרית, ולאחר מכן היה עורך הגרלה מי הראשון שיזכה לברך 'המפיל'.

את ההגרלה ערך בדרכו- בשמות של מסכתות: הוא היה בוחר באחד הילדים, ומתחיל למנות את שמות המסכתות ממנו והלאה: ברכות, פאה, דמאי, כלאיים, שביעית, תרומות, מעשרות, מעשר שני, חלה, ערלה, ביכורים. מי שיצא לו 'ביכורים' עלה בגורל. (עם הזמן למדנו לנחש מראש מי יזכה...) הזוכה ה'מאושר' התכבד לומר ראשון את הברכה, כולנו ענינו אמן, ואחר כך נערך גורל על הבא בתור, כך עד שאחרון הילדים עלה על יצועו... מכאן ואילך היה אסור לדבר, אלא

להביע בתנועות ידיים ו'נו נו', מה שעשינו בהידור שוב ושוב... אבא היה מכבה את האור ונכנס למטבח לאכול ארוחת ערב עם אמא, ולאחר מכן, כשאנחנו כבר הספקנו להירדם, היה חוזר לחדר, מדליק את האור - ומתיישב ללמוד.

אבא עמד על כך שנכין 'נעגל וואסער' (מים לנטילת ידיים שחרית) ליד המיטה, כדי ליטול ידיים סמוך לקימה, ועל כך - מלבד המיטות והמזרנים - היה החדר עמוס גם בקערות ובספלי מים לכל ילד. פעם אף ערך על כך מבצע: מי שיזכור להכין 'נעגל וואסער' במשך חודש שלם, יקבל פרס. עמדתי במשימה וזכיתי בחלק הראשון של הספר 'פאר הדור' על החזון איש, שיצא אז לאור.

הקפדה על הסדרים

מידי לילה בשעה עשר, היה אבא קורא 'קריאת שמע' שעל המיטה ועולה על יצועו, ובשעה שתיים וחצי לפנות בוקר כבר שב לחדר הספרים (והילדים...). הוא העביר חלק מהילדים למיטתו, כדי לפנות מקום לחברותא שהגיע ללמוד עמו. במשך השנים היו לאבא חברותות שונות, ועם כולם דקדק שיגיעו בזמן ולא יאחרו.

אחד מהחברותות היה בחור, שלא היה מי שיעיר אותו בשעה מוקדמת כל כך, ומשום כך התקשה להגיע ללימוד בזמן. אבא הציע לו כי יישן בהול בביתנו, וכך יקל עליו להשכים ללימוד המשותף.

ואכן, הבחור ישן בביתנו תקופה ארוכה, ואבא היה מעיר אותו יום-יום.

חברותא אחר סיפר, כי פעם אחת נאלץ להיעדר ולא להגיע ללימוד, ולפיכך רצה אבא להפסיק את הלימוד עמו. רק כשדודי רבי שלמה ברמן התערב ו'סנגר' עליו, נאות אבא להמשיך בלימודים.

לגבי הקפדתו של אבא על שמירת סדרים, מעניין לספר כי פעם הורה אבא לאחד משומעי שיעורו בירושלמי לבל יחסיר ולו פעם אחת. אבא הסביר לו, כי לפעמים מגיע לאדם עונש להיות חולה, אך אם הוא מקפיד שלא להיעדר מהשיעור, יהיה מה שיהיה, נקבע בשמים שלא יחלה.

אותו תלמיד סיפר, כי אכן הקפיד שלא להפסיד אף שיעור, ובאמת כל אותן שנים שבהן נמסר השיעור - לא חלה ולו פעם אחת, כי אם בימי שישי ושבת, שבהם לא התקיים השיעור...

קול התורה מתנגן

סמוך להנץ החמה אבא יורד לבית הכנסת. (אבא רגיל לקיים את כל המצוות בזמן הראשון שניתן לעשותן, בבחינת 'זריזין מקדימין למצוות', משום כך הוא מתפלל את כל התפילות מיד בתחילת זמנו). בשובו היה יושב ליד מיטותינו בחדר הספרים, כשהוא עטור בטלית ובתפילין, וקורא נביא בטעמים.

הנעימה המתוקה של פסוקי הנביא, שהתנגנה מידי יום ביומו בעוד קורי שינה על עינינו, נדמתה לנו כחלום מתוק. עד היום היא מהדהדת באוזנינו, והננו מתרפקים עליה בגעגועים!

בשעה זו (שבקיץ היתה מוקדמת מאוד) התחיל הבוקר בביתנו. התעוררנו, נטלנו את ידינו, ומשום שאבא נזהר לא ללמוד תורה בחדר כל עוד נמצאים בו מי הנטילה, פינינו אותם תכף ומיד. סידרנו את המיטות בזריזות כדי שאבא ילמד בחדר מסודר.

זהירות בכבוד הספרים

כלל, תמיד הקפדנו מאוד שחדר הספרים יהיה נקי ומסודר. אבא עצמו לימד אותי בקטנותי כיצד לטאטא את החדר. השתדלנו שהשולחן יהיה ריק, ולא יעמדו עליו אלא ספרי הלימוד של אבא. את הספרים עצמם היינו מנקים במברשת מיוחדת, מפני כבודם. אבא מדקדק מאוד בשמירת הספרים - כשנקרע דף, היה אבא מדביקו בדיוקנות. אני זוכרת כיצד היה מסדר יפה את שני הקרעים, מבקש מאחד הילדים להחזיק בהם שלא יזוזו, ומדביקם בזהירות... פעם קרעה אחותי בת השנתיים פיסת נייר מספר קודש. על מעשה כגון זה היה אבא מעניש לשם חינוך, אולם אחותי הצטדקה: "רק 'עישרת' את הספר"... אבא נהנה מן ההברקה והניח לה...

אבא רגיל לספר, כי בעל ה'תשבץ' היה מכבד מאוד את ספרי הקודש שלו, ובזכות זה זכה שאין התולעים שולטות בספרים שחיבר. אבא מספר גם כי פעם ראה אצל ה'חזון איש' ספר 'תשבץ' ישן, והיה שלם לגמרי!

אבא נזהר מאוד שלא יהיו ספרים הפוכים בבית, וכן שלא להניח נביא על חומש. סבא הסטייפלר הקפיד גם לא להניח ספרי אחרונים

כשנקרע דף, היה אבא מדביקו בדיוקנות. אני זוכרת כיצד היה מסדר יפה את שני הקרעים, מבקש מאחד הילדים להחזיק בהם שלא יזוזו, ומדביקם בזהירות...

על ספרי ראשונים וכיוצא בכך.

אבא מקפיד גם שהספרים יעמדו בארון בצורה מסודרת ומכובדת. אבא מרגיש כי הספרים הם 'משהו חי', וזו היתה התחושה שהשרה בבית.

כל ההנהגות הללו החדירו בלבנו את כבוד התורה!

נס הספרים

אי אפשר שלא לקשור את הדברים לנס מופלא שאירע בביתנו, כאשר פרצה שריפה שאיימה לכלות את כל הנקרה בדרכה.

היה זה כשתנור נפט ישן התלקח בחדר הרחצה, והלהבות התפשטו אל שאר חדרי הבית. באותה שעה ישב אבא בחדר הספרים, ולמד עם ידידו רבי בער'ל וינטרויב. הם היו שקועים בלימודם ולא שמו לב לנעשה, כשלפתע מישהו קרא להם, והם נמלטו על נפשם. השריפה הגיעה עד חדר הכניסה, שם ניצבים ארונות ספרים רבים, ובסמוך, במרפסת שלפני הכניסה, עמדו חבילות רבות של ספרים שחיבר אבא, שהגיעו מבית הדפוס ימים ספורים קודם לכן.

באורח פלא נעצרה האש סמוך לחבילות הספרים ממש, והספרים לא ניזוקו כלל!

אמא היתה רגילה לספר, שאפילו הפועלים הערבים שעסקו בשיפוץ הבית, לא גמרו להתפעל מהנס הגדול.

ונס נוסף: עד אותו בוקר היו בבית מחברות של אבא, ובהן כתב יד של ספרו 'דרך אמונה', שעמד להוציאו לאור. באותו בוקר סיים את מלאכת הכתיבה, ושלח את המחברות להגאון רבי דב לנדו, ראש ישיבת סלבודקה, כדי שיעבור על הכתבים. בערב, בזמן השריפה, הן כבר לא היו בבית...

בשעה שפרצה האש לא היתה אמא בבית. כששבה הביתה, מצאה את אבא עומד בחוץ וחיוך מאושר על פניו: "הספר 'דרך אמונה' ניצל מן השריפה!".

הוא לקח את שטר מאה השקלים, והנחית על לחיי סטירה מצלצלת: "ידעתי שאתה לא רציני", הוא צעק עלי בחמת זעם, "תתבייש לך שאתה ככה מטריד אנשים ומפריע להם בעבודה, לך מכאן!", הורה לי בעודו מפנה אצבע ומורה לי את הדרך החוצה, "צא מהחנות שלי!", זעק והוסיף מטר של גידופים עסיסיים שלא שמעתם אוזן מאז ימות עולם

סיפור מטלטל, עם סוף מפתיע ומסר חזק מאוד לחיים,
על התגברות, ויתור וגם סגולה נפלאה להינצל מכל רעה

הרב יהושע לייבזון

"את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה'" (ויקרא כ"ו, ב')
וברש"י - "אני ה'" נאמן לשלם שכר

מדי הרבה כסף: "לא תודה", אמרתי למוכר, "זה קצת יקר בשבילי".
המוכר נעלב: "למה יקר? אתה יודע כמה זמן זה מחזיק? זאת סחורה
טובה, זה חזק מאוד. אבל אם אתה אומר שזה יקר, אז תגיד אתה
כמה היית מוכן לשלם על זה? רוצה לקנות את זה בשמונים שקלים?
"לא לא", השבתי לו... "אני לא רוצה לקנות את זה, זה בוודאי שווה
מאה שקלים, יבוא מישהו אחר וישלם את המחיר המלא".
הלקוחות הנוספים שעמדו מסביב, כבר התחילו לנוע על מקומם באי
נוחות. ראיתי אחד מהם מעביר את משקלו מרגל לרגל, הוא מציץ
תכופות בשעונות ונראה שהוא עומד להפסיד אוטובוס. אבל המוכר
התעקש, "בוא, תן שבעים שקלים וקח את זה, תביא שבעים שקלים!".
המשכתי לסרב, והסברתי לו שלא קרה כלום, אני בסך הכל שאלתי
מה המחיר כי חשבתי שזה עולה כמה גרושים. לא תכננתי לקנות את
התאורה הטובה והמשוכללת הזאת, אני צריך אותה רק לליל שבת
אחד בודד ואולי מישהו אחר ישלם על זה גם מאתיים שקלים...
"אתה לא רציני", נזף בי המוכר בעוד לקוחות נוספים מתאספים
מסביב, ונוצר תור הולך ומתארך, "אתה סתם שואל מחירים. אני
מכיר אתכם, ככה אנשים שואלים כמה עולה ובכלל לא מתכננים
לקנות. יאללה קח בחמישים שקל, נראה אותך! חמישים שקל, חצי
מחיר עשיתי לך!".
"אדוני, אני לא רוצה שתמכור לי בזול!", חזרתי על תשובתי ביתר

לפעמים אתה שומע סיפור, שבו אתה יודע מראש שהסוף שלו
עומד להיות מפתיע. הדרמה שיוצר האיש המספר, הדיבור צופן
הסוד שלו, והאופן בו הוא בונה את העלילה, כל אלו גורמים לך
להרגיש מראש שהסוף פה יהיה מפתיע במיוחד.

השבוע יצא לי לשמוע סיפור כזה מבעל המעשה עצמו, שקרא את
המאמר שפרסמנו בשבוע שעבר על הגמ"ח של תאורת שבת, מה
שגרם לו לספר לי סיפור שאירע עמו בהקשר של תאורת שבת.
מאחר והצטוונו שלא למנוע טוב מבעליו, החלטתי לשתף אתכם,
הקוראים בסיפור המיוחד הזה אותו אנחנו מביא כפי ששמעתי
מפיו של האיש:

"אצלנו בבית אנחנו מקפידים שלא לצרוך חשמל המיוצר בשבת",
מספר לי היהודי ששיבה נזרקה בזקנו, ושנכדיו הגדולים כבר לומדים
בישיבות.

"כמוכן שבבית אנחנו מחוברים לגנרטור השכונתי, משלמים כמה
שצריך ומקבלים חשמל מהודר לשבת קודש. לפני זמן מה החלטנו
לנסוע כל המשפחה ביחד לשבת באחד מיישובי הצפון, אבל שם אין
גנרטור, כך שנדרשנו למצוא פתרונות. גייסנו כמה פנסים, תאורת
חירום וכדו', קצת ממה שהיה לנו בבית, קצת מהגמ"ח השכונתי
(שפרסמתם עליו בשבוע שעבר), כדי להאיר לנו את חשכת ליל
השבת בדירת הנופש.

בדיוק הייתי צריך לקנות משהו ב'טמבוריה', נכנסתי לאחת מחנויות
הטמבור הרבות הפזרות בעיר הקודש ירושלים, וחיפשתי את
הפריט לו אני זקוק.

בעודי עומד על יד הדלפק וממתין שיגיע תורי לשלם, צדה עיני
ערימה של פנסי 'תאורת חירום' שעמדו שם. הסתכלתי, היה נראה
מעניין, ושאלתי את המוכר לגבי המחיר.

"מאה שקלים עולה כל יחידה", הוא השיב לי, ואני מיהרתי להניח
על הדלפק. זה לא דחוף לי, הסתדרתי גם בלי זה, ומאה שקלים זה

אני, האיש המכובד, בעל בעמיו, אב לילדים וסב לנכדים, חטפתי סטירת לחי ממוכר עצבני בחנות טמבור, וגורשתי החוצה בצעקות וגידופים, כשקהל של לקוחות אחרים צופה במחזה המשפיל הזה

כלפי המוכר, כך לפחות אני מקווה ולכך אני שואף. "עברו יומיים", מספר איש שיחי, היהודי שזכה להתגבר על עלבון חמור כל כך, "יומיים עברו, 48 שעות... שום דבר לא השתנה.. יום נוסף עבר ועוד יום, כבר שבוע שלם, ו... כלום. כך עבר חודש ועברו חודשיים, והכל כמנהגו נוהג. הישועה שציפיתי לה בוששה לבוא. "אתה שומע", הוא ממשיך, "חצי שנה כבר חלפה, שנה חלפה, וגם שנתיים חלפו... ושום כלום, אין שום תזווה בנושא שעליו התפללתי מעומק לבי...".

חשבתי שהסיפור נגמר. לא הבנתי למה האיש טרח לספר לי את כל הסיפור הארוך הזה, שבלי הסוף המשמח, בלי ה'הפי אנד' הסיפור כולו הופך להיות מיותר וחסר טעם...

אבל אז הבנתי שהסיפור רק התחיל...

"אתה חושב שמשוהו זו באמונה שלי?", הוא שואג לעברי, "אה? תגידי! מה אתה אומר, אם חשבתי שהתפילה שלי לא התקבלה מה זה אומר? שהוויתור כבר לא כזה חשוב לפני אדון כל? האם זה אומר שהוויתור שלי לא היה כזה גדול? זאת לא היתה שעת רצון, אותה שעה שבה בלעתי את הדמעות וניערתי את הראש כדי לשכוח ולסלוח?"

"בטח שכן! זאת היתה שעת רצון, והקב"ה בוודאי שמע את תפילתי, והקשיב לה כמו כל תפילה של יהודי, ואולי גם יותר כי זאת עת רצון. אני בטוח שהוויתור שלי עשה רעש גדול בשמים, ובכל זאת הבקשה שלי לא התקבלה.

"למה? כי הקב"ה לא עובד אצלנו! כי החיים הם לא 'תוכנית כבקשתך', וזה מה שחשוב לי להגיד, כי הקב"ה לפעמים משיב בשלילה על הבקשות שלנו, כי רק הוא יודע מה באמת טוב עבורנו, מה מגיע לנו ואיפה אנחנו אווזים במאזן של החיובי מול השלילי.

"וכי יעלה על דעתו של אדם, שהקב"ה הוא כמו כספומט? אתה מכניס כרטיס מקיף סיסמה או סגולה ומקבל את הסכום שהחלטת למשוך?"

"חס וחלילה! זה לא עובד ככה. אנחנו עבדי ה' ואנחנו צריכים לעשות את רצונו. הייתי צריך לסלוח לאותו מוכר עצבני, כי זה התפקיד שלי.

המשך בעמוד 29

אריכות, "אבל גם חמישים שקלים זה יקר עבורי, מבחינת הצרכים שלי והסיבה שבגללה אני רוצה לקנות את תאורת החירום, 50 שקלים זה מדי הרבה. הכל בסדר, בוא ואשלם לך על הפריט שרציתי לקנות מלכתחילה, וניפרד לחיים ולשלום...".

הוא התעקש: "ב-30 שקלים אתה כן רוצה לקנות את זה???"
הרגשתי לא נעים מכל האנשים שעמדו מסביבי, ורציתי לסיים את הסצנה המוזרה הזאת. הוצאתי מהכיס שטר של מאה שקלים ואמרתי לו: "ב-30 שקלים אני רוצה לקנות שלוש יחידות, קח מאה שקלים ותביא שלוש יחידות...".

התגובה שלו היתה הרבה יותר ממתיעה...
הוא לקח את שטר מאה השקלים, והנחית על לחיי סטירה מצלצלת: "ידעתי שאתה לא רציני", הוא צעק עלי בחמת זעם, "תתבייש לך שאתה ככה מטריד אנשים ומפריע להם בעבודה, לך מכאן!", הורה לי בעודו מפנה אצבע ומורה לי את הדרך החוצה, "צא מהחנות שלי!", זעק והוסיף מטר של גידופים עסיסיים, שלא שמעתם אוזן מאז ימות עולם.

אני, האיש המכובד, בעל בעמיו, אב לילדים וסב לנכדים, חטפתי סטירת לחי ממוכר עצבני בחנות טמבור, וגורשתי החוצה בצעקות וגידופים, כשקהל של לקוחות אחרים צופה במחזה המשפיל הזה.

בקושי הצלחתי לנשום את שפתי, ולא להיגרר לקטטה עם המוכר החצוף וגס הרוח. בלעתי את העלבון ויצאתי החוצה, לא לפני ששמתי לב שבין קהל הלקוחות שעמדו, נמצא גם בן דוד שלי... איזו בושה נוראה!

מאז עמדי על דעתי לא הושפלת מעולם בצורה נוראה כל כך. הרגשתי שאני רוצה שהאדמה תבלע אותי, ולא תפלוט אותי לעולם. כל הגוף שלי היה אדום, הרגשתי שאני בוער מבפנים, דמעות של זעם ועלבון חנקו את גרוני, נמלטתי החוצה וחיפשתי פינה בה אוכל לשבת ולשואף אוויר כדי להירגע מהעלבון.

השותף שלו שפתאום הבחין במעשה, לקח את שטר מאה הש"ח ומיהר להחזיר לי, ולהסביר כל מיני הסברים...

הייתי כולי המום. וגם עכשיו כשאני מספר לך אני זוכר את ההשפלה הגדולה. שאפתי אוויר ונזכרתי בסיפורים שמספרים הדרשנים, על הוויתור וההתגברות שפעלו ישועות. זאת עת רצון גדולה, ידעתי, אני אבקש עכשיו בקשה גדולה, מה שהכי חשוב לי, והקב"ה בוודאי ישמע את קול תחנוני.

אני מוכן לוותר על העלבון, לסלוח למוכר שפשע כנגדי, אני מוחל לו בלב שלם, ומתפלל שבזמן הזה של ההתגברות הכי גדולה שלי בימי חיי עלי אדמות, אני מתפלל שהקב"ה ישלח לי ישועה בעניין פלוני בו אני זקוק לישועה.

ניגבתי את הדמעות, שאפתי אוויר מלוא הריאות, ניערתי את ראשי, כדי לסלק ממנו את המחשבות ולגרש את הכעס, ויצאתי לדרכי. לא צעדתי בצעדי ריקוד עליזים, אני בכל זאת בן אדם, אבל האירוע הסתיים. סלחתי ומחלתי על הכל! אין בלבי אפילו שמץ של טינה

בעיר גוואנגז'ו בסין, מתקיים בכל שנה אחד הירידים הגדולים בעולם, המכונה 'קאנטון פייר', באחד מאותם הימים כשנכנסתי בצהריים לביהמ"ד, (בהיות ומפעל שתחת כשרותי קיימת בפאתי העיר) האמור להיות ריק מאדם בשעות אלו, אני רואה להפתעתי במרכז ביהמ"ד, צעיר שהגיע ליריד יושב מול ספר ומגביה קולו בקול יעקב בלימוד ענוג זך וטהור, כך למשך כמה שעות עד תפילת מנחה. הוא לא יצא כלל למקום היריד, אליו הגיע, לכאורה, ממדינתו הרחוקה

גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ בעניין לימוד תורה שמשפיעה עשירות

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם, ונתתי גשמיכם בעתם וגו' ואכלתם לחמכם לשבע" (ויקרא כ"ו, ג' - ה')

וברש"י מביא דברי הספרא: יכול זה קיום המצות, כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המצות אמור, הא מה אני מקיים אם בחקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה. והקשו במפורשים דלכאורה צ"ב, מנלן לדרוש דייקא ככה שבעמל התורה עסקינן.

תורה וגדולה במקום אחד

במדינת סין בעיר גוואנגז'ו, מתקיימת בכל שנה אחד הירידים הגדולים בעולם, המכונה 'קאנטון פייר' (canton fair). היריד מתקיים לאורך של כשבוע ימים ברצף ומשתרע על מקבץ ענק של בניינים ורחובות שלמים, כשגשרים רחבים מקשרים ביניהם. מאות אלפי סוחרים מכל מדינות העולם מסתובבים בינות לחנויותיה ודוכניה, זאת מלבד רבבות חברות, מפעלים ויזמים אשר מציגים שם את מרכולתם בכל תחום אפשרי.

מטבע הדברים, גם יהודים מכל רחבי תבל מוצאים את עצמם בדרכם ליריד זה לצרכי פרקמטיא. שמחת יהודי הפוגש ברעהו ביריד זה עצומה, האחדות היהודית פורצת במלא עוז, הלבבות מתאחדים ונפתחים זה לזה, ולא זזים משם עד שנעשים אוהבים בדברי עידוד וחיזוק. אה, מי כעמך ישראל!

סדר היום היהודי ביריד מתחיל בתפילת שחרית מוקדמת בביהמ"ד המקומי, שיעור הלכה קצר, פת שחרית בצוותא חדא, ולאחמ"כ מתרוקן המקום באחת, כולם, ללא יוצא מן הכלל, יוצאים לעבר היריד למטרה שלשמה באו הנח. כל דקה ביריד מחושבת, מנוצלת, ממוקדת במטרה. סוחר היריד יכולים להוות ספר מוסר חי בחשיבות ניצול הזמן ללא בטלה של רגע... לפנות ערב, שבים אל ביתם האמיתי - ביהמ"ד, מתפללים מנחה ומעריב וביניהם שיעור תורה קצרצר, שזיכני ד' למוסרו, בהיות ומפעל שתחת כשרותי קיימת בפאתי העיר שם. לאחר ערבית סועדים כולם בצוותא

ארוחת ערב, בשבת אחים גם יחד ומשם פונים לבית מלונם ובמהרה 'מתוקה שנת העובד'...

כך יום בתקופת היריד.

באחד מאותם הימים כשנכנסתי בצהריים לביהמ"ד, האמור להיות ריק מאדם בשעות אלו, אני רואה להפתעתי במרכז ביהמ"ד, צעיר שהגיע ליריד יושב מול ספר ומגביה קולו בקול יעקב בלימוד ענוג זך וטהור, כך למשך כמה שעות עד תפילת מנחה. הוא לא יצא כלל למקום היריד, אליו הגיע, לכאורה, ממדינתו הרחוקה.

גם למחרת נשנה הדבר, עוד טרם תפילת שחרית, בשעות של טרום השחר, וקולו של הצעיר כבר בוקע מחלונות ביהמ"ד. עברה התפילה וסעודת הבוקר, ביהמ"ד התרוקן ממתפלליו שאצו אל היריד, מלבד אחד, אותו בחר דנן נותר על מקומו, ספרו פתוח וכולו שקוע בלימודו כביום אתמול כי יעבור בהתמדה רבה ללא הפסק עד מנחה. ויהי לפלא. הן לא לשם לימוד התורה נדד למרחקים עד סין, את זה אפשר לעשות בכל ביהמ"ד אשר במקום מגוריו, ואילו הוא יושב ולומד כל היום כולו כמתעלם מהמטרה שלשמה בא, והדבר אומר דרשני.

הפקיד בטלפון מספר לי כי במשך ימי היריד עברו כמוני עוד אלפי לקוחות שהתעניינו במוצר, אך משום מה אני הוא זה שמצאתי הן בעיניהם יותר מכל האחרים, ובשמחה רבה מעניקים הם לי בלעדיות על המוצר

אתה לא תאמין, ה' אוהב אותי'. ומוסיף לבאר:

אכן כוונתי הייתה, כאמור, לצאת היום ליריד. אך הנה אתמול, עם סיום לימודי, אני מקבל שיחת טלפון ועל הקו פקיד של אחת החברות בהן ביקרתי ביום הראשון של היריד. בביקורי התלהבתי מאוד ממוצר מסוים שלהם, אך מכיוון שלא רצו לתת לי בלעדיות על המוצר לא רציתי לקחת סיכון וירדתי מהעסק. הפקיד בטלפון מספר לי כי במשך ימי היריד עברו כמוני עוד אלפי לקוחות שהתעניינו במוצר, אך משום מה אני הוא זה שמצאתי הן בעיניהם יותר מכל האחרים, ובשמחה רבה מעניקים הם לי בלעדיות על המוצר. למען האמת, בתחילה חשבתי כי זהו משחק או דמיון, המוצר הנחשק מבוקש מאוד, והחברה הינה יצרנית ייחודית ללא מתחרים מה שאמור להרחיק יותר את האפשרות של הענקת בלעדיות, אך משהפנמתי כי דברים כהווייתן והכל שריר וקיים נתתי את הסכמתי הברורה ועוד באותה שעה, אמש, במלון בו התאכסנתי, חתמנו על חוזה והסכם מכר, והנה הוא בכיסי תפוח ושמן...

מסיים הצעיר, משראיתי את יד ד' הממציאה ללומדי תורתו את פרנסתם בכפית של זהב עד לפיהם, ללא השקעה ומאמץ, באופן מכובד שכזה, הגדלתי את אהבתי לד' ולתורתו, ושוב אני עם הספר יושב ולמד כשכולי שבח והודיה לאבא שבשמים שהדריכני בדרך זו. התפעלותי התעצמה שבעתים.

עניתי ואמרתי לו, שמקרא מפורש נתקיים בך זה עתה, הפסוק בפרשתן, **אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם, ונתתי גשמיכם בעתם ואכלתם לחמכם לשובע...** אם תהיו עמלים בתורה, כרש"י, אזי ניתנת הגשמיזת ברוחב, **ואכלתם לחמכם לשובע** ללא מחסור, **וישבתם לבטח בארצכם** גם הארציות והגשמיזת - גשמיכם מובטחת לו 'לבטח' (לשון האוה"ח הקדוש פרשתן אופן טז), ללא שום ספק, בלא מתחרה...

ובהכי יובן לשון הכתוב 'ונתתי גשמיכם', ודקדקו המפורשים וכי הגשם שלנו הוא, והאמר רבי יוחנן (תענית ב.) מפתח של גשמים

ביום השלישי כשחזר הדבר על עצמו שוב, לא יכולתי להתאפק, ניגשתי אליו בגמר לימודו, ציינתי לשבח בהתפעלות רבה את התמדתו הנדירה ואת הקידוש השם הכביר שהוא מחולל בעצם לימודו כאן, אך בנשימה אחת הוספתי לשאול כי ישיבתו כאן נראית תמוהה לחלוטין, הן כולם באו לעסוק כאן בדברי מסחר, ואילו אתה באת הנה לעסוק בדברי תורה... אשריך שאלו הם עסקיך, אך וודאי מסתתר עניין בכך...

בראשונה הסמיק הבחור מבושה והתנצל וכי לזאת תקרא לימוד, אני קצת קורא בתורה, ותו לא. משהבהרתי לו כי לימודו מקדש את השם באופן נדיר, ועצם הימצאותו בביהמ"ד הוא דבר יקר ערכין, ואינו עניין של מה בכך, קיבל את דברי, והחל מגולל את סיפורו המאלף:

לא זכיתי לגדול בבית של תורה, הוא פותח, אולם לאחרונה חזרתי בתשובה, ומאז אני מקדיש את רוב יומי ללימוד התורה בשקידה רבה, בס"ד. אך כבר אמרו חז"ל 'אם אין קמח אין תורה' וצרכי הפרנסה דוחקים, זוהי הסיבה שאכן נקלעתי לכאן, לסין, כיוונתי למצוא כאן מסחר טוב או כדומה להרוויח ולהתפרנס הימנה ולחזור למגורי כשהפרוטה מצויה בכיסי ואינה דוחקת ומפריעה מהלימוד. אך הנה כי כן יגעתי וטרחתי, יצאתי ביום הראשון ליריד, כמתוכנן, אך אוכזבתי, אמנם יגעתי אך לא מצאתי משהו ראוי שאוכל להרוויח מכך. שבת לאכסנייתי וחישבתי את דרכי, הנה בתקופה האחרונה עמלתי בסוגיא של ברי ושמא ברי עדיף, שכשיש לפנינו שני דברים האחד מוטל בספק והשני הוא דבר וודאי, הדבר הבטוח ביותר - עדיף. והנה ראיתי ביום זה כי העסק ביריד הוא דבר של 'שמא' מלא ספקות ו'אולי', הן כתתתי רגלי מהתם להכא ומהכא להתם ולא מצאתי סחורה ראויה, מאידך לימוד התורה זהו 'ברי' - כל רגע הוא מצווה וודאית ותענוג עילאי, סחורה יציבה וקיימת לעד. משכך החלטתי, אתיישב ללמוד, ואת חובת ההשתדלות יצאתי ידי חובתי בטררחתי ביום הראשון, וגם אצא אי"ה ביום האחרון, אז אולי אמצא סחורה שירד מחירה וכד', ובכך אצא ידי חובתי, ואני את נפשי הצלתי.

--- נאלמתי דום.

מה אומר ומה אדבר, תשובתו הספוגה יראת שמים ואהבת התורה כנה, הלהט המשתפך מתוך מסירות נפש והתמדה, הכו בי כרעם, ולא מצאתי באותה שעה טוב משתיקה. אך כי זאת עשיתי, ברכתיו שיראה הצלחה בעמלו הן ברוחניות והן בגשמיות, ונפרדנו.

ימי היריד ממשיכים ללכת, מלווים בקול תורתו של הצעיר המתמיד, במתיקות ובעריבות שאינם פוסקים לרגע. והנה אתא ובא היום האחרון ליריד, אני נכנס לביהמ"ד, ואיני מאמין, שוב נמצא אותו בחור באותו מקום עם אותו ספר וקולו הזך מתנגן בלימודו בריתחא דאורייתא ובלהב.

לא יכולתי שלא לגשת אליו ובידיים פשוטות ופנים מלאות תמיהה כמעט זעקתי מה זאת?! הלא היום האחרון הוא היום! ואם לא עכשיו אימתי...

הבחור מרים את עיניו מספרו ובחיוך מתרחב עונה לי: 'כבוד הרב,

בידי הקב"ה. אך לדין ניחא, דקאי לא רק על הגשם, כי אם גם על הגשמיות שלנו שהיא תינתן לבטח ע"י שתהיו עמלים בתורה. ומחובתי לציין: עד היום אני בקשר עם אותו ידיד ישן-חדש שלי, שכהיום הינו סוחר עשיר ומצליח ומצודתו פרוסה בכמה מדינות בעולם, אך הוא נשאר ברי עם ה'ברי', עם התוה"ק, חבוק ודבוק בה, כל סדר יומו מוקדש לתורה, כאשר במקביל בין הסדרים הוא גם קובע עיתים לסחורה...

שמעו שמוע, הבינו והשכילו: **מלימוד תורה לא מפסידים!**

דוד מלך ישראל גם אמר זאת בריש ספרו 'כי אם בתורת ד' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה' אזי מובטחני בו ש'והיה כעץ שתול על פלגי מים, אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול, וכל אשר יעשה יצליח'. וכהמשך לשון הכתוב בפרשתן: ועץ השדה יתן פריו. משכהו לביהמ"ד

המדרש רבה (לה א) פותח את פרשתן: אם בחוקותי תלכו, הדא היא דכתיב (תהילים קיט נט) 'חשבתני דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך' אמר דוד רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ואשיבה רגלי אל עדותיך.

ועל פי האמור והמסופר ניתן לרמז בצחות דקאי על פרנסתו של אדם, ועצה טובה קא משמע לן דוד, שלא יאמר אדם שאלך לצורך פרנסתי למקום פלוני - ליריד או לשוק פלוני, או שאלך להשקיע בנדל"ן בבית פלונית, לא יאמר כן, שהרי דרך זו 'שמא' היא, היא קשה ומטלטלת וגם אינה בטוחה כלל ועיקר. אלא במקום שארדוף אני אחריה, עדיף שיהיו רגלי מוליכות אותי לביהמ"ד ללמוד תורה בהתמדה, ואז, אזכה שתרדוף הפרנסה אחרי, ללא טורח ועמל ללא משכנתא ובנקים...

וכן אמר נעים זמירות ישראל דוד מלך ישראל (שם, פסוק עב) טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, כי בכך ירא-שמיים ירוויח בחדא מחתא כפליים - תורה וגדולה במקום אחד, חתן תורה וחתן בראשית גם יחד.

וזהו דכתיב (משלי ג טז) **אורך ימים בימינה** וכדברי הרלב"ג (שם) היא השגת חכמת התורה, החיים הנצחיים, ובשמאלה עושר וכבוד, כאמור. וזו אף זו, גם רמז יש בדבר. שהברכות המנויות בזה הפרשה מ'זנתתי גשמיכם בעתם' עד 'ואתם תהיו לי לעם' הינם כ"ב במספר, נגד כ"ב אותיות התורה - אתון דאורייתא. לומר כי ע"י העסק בתורה ובאותיותיה המחכימות תזכו לכ"ב הברכות המנויות בזה הפרשה.

משכך, על כרחין שעסק התורה היא ההשקעה הטובה והבטוחה ביותר, וכלשון הפייטן (יוצרות לשמחת תורה) **כי טוב סחרה מכל סחורה**, [והוא מבוסס על מאמר החכם מכל אדם (משלי ג יד) כי טוב סחרה מסחר כסף].

זהו גם עומק דברי חז"ל שהמשילו התורה ללחם (ע"י חגיגה יד א) שנא' (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי, והיינו משום שהוא המשפיע פרנסה ולחם. ולכן דוק ותשכח כי שניהם, הן תורה והן לחם, נקראים חק, תורה דכתיב הכא ושמרתם את חוקותי, וכן הוא אומר (במדבר יט ב) זאת חוקת התורה. וכן פרנסה נקראת חק דכתיב (בראשית מז) ואכלו לחם חקי, ומר זוטרא יליף (ביצה טז). מהכא, דכתיב (משלי ל) הטרפני לחם חקי. וללמדנו שהא תליא מילתא - מי שלומד מתברך בפרנסה.

ועפ"י יש לפרש הא ששנינו (אבות ג יז) אם אין קמח אין תורה, כך: **אם אין קמח הוא ראייה שאין תורה**, שהרי לו היה לך תורה, הייתה גם פרנסתך מצויה.

עוד יש להוסיף בה, דמלבד מה שכח סגולי יש בתורה להשפיע פרנסה, הרי שבנוסף על כך, על ידי העמל בתורה זוכה לפרנסה ע"פ דין ממש.

דהנה נשתברו קולמוסי המפורשים על דברי הברכות האמורות בפרשתן להולכים בחוקות התורה, דלכאורה הלוא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט). ועי"ש במהרש"א, באר מים חיים דברים ז יב) וא"כ איך מקבל שכרו בעוה"ז.

ומתרץ ה'כתב סופר' שאכן על 'קיום המצווה' שכר מצווה בהאי עלמא ליכא, אך על 'יגיעת המצווה' שכר מצווה אף בהאי עלמא איכא, וזהו אם בחוקותי תלכו"ו אם תכתו רגליכם ותתייגעו בתורה, על זה תזכו בזה העולם לגשמיכם בעתם וכו' דעל הטרחה והעמל איכא שכר מצווה גם בהאי עלמא, ע"כ. (וסמך לדבריו ראה ב'גור אריה' ובאוה"ח הק').

ובזה מיושב מה שהקשנו בתחילה מנלן לרש"י הפירוש 'שתהיו עמלים בתורה'. אך להאמור "ל שהיה קשה לרש"י דעל עצם הלימוד לא שייך גשמיכם בעתם שהרי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אלא מכאן הוכחה דקאי על העמל והיגיעה שעל כך משולמת השכר אף בעוה"ז.

הרי לן שהלומד תורה בעמל 'בדין הוא שיטול שכרו' בפרנסה. וכן מביא ה'עצי חיים' בפרשתן מזקנו הישמח משה (פר' בשלח) שע"י היגיעה בתורה נתבטל צורך היגיעה בפרנסה שהוא מגזירת בזיעת אפיק תאכל לחם, ועל ידי היגיעה והזיעה בתורה שנקראת גם היא לחם (וכדלעיל שנא' לכו לחמו בלחמי) יוצא בהכי ידי חובת היגיעה ושוב יבוא לו בניקל פרנסתו, וזהו שאומר רש"י שתהיו עמלים בתורה, וממילא לא תהיו עמלים בפרנסה.

ושמא זהו כוונת חז"ל באמרם (מגילה ו:י) יגעתי ומצאתי תאמן, יגעתי בתורה, ומצאתי פרנסתי - **תאמין**.

חזק חזק ונתחזק.

(מתוך שיחת גאב"ד חרדים)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

לקראת שבת

הספר
שכבש
את העולם
היהודי

**עכשיו בחזרה על מדפי הספרים בחנויות
המובחרות ובמשרדי 'דרשו'**

**סט 5 כרכים מרהיב
עם אלפי סיפורים ופנינים מרתקים
מחיייהם של רבותינו הקדושים
לפי סדר פרשיות השנה
מעורר לבבות לאהבת השם יתברך
ותורתינו הקדושה**

ניתן להשיג בחנויות הספרים או במוקד 'דרשו' 02-5609000

אספר כאן על מה שאמר מרן הגרא"מ שך, למו"ח מרן הגרי"ש אלישיב בפגישתם האחרונה. היה זה כאשר מרן ראש ישיבת פוניבז' עבר את גיל ה-100, והוא עלה לביתו של מו"ח, וביקש מבני הבית שהפגישה ביניהם תהיה פרטית, ולא ישהו אנשים נוספים בחדר. אני החלטתי בכל זאת לשמוע את הדברים, ולכן הנני עד יחיד למה שהיה שם, באותה פגישה דרמטית. מרן הגרא"מ שך זצ"ל השיח את צערו בפני מו"ח זצ"ל, שהוא חושש...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על הזהירות הגדולה של מרנן ורבנן

"וְאֵת מְשַׁפְּטֵי תְּשֻׁמְרוּ" (ויקרא כ"ה, י"ה)

מי מפרנס ותומך בלומדי התורה, אם לא ראשי הישיבות המטריחים עצמם לנסוע לחו"ל, על מנת לאסוף כסף ולפרנס את מי שמשקיע ראשו-ורובו בלימוד התורה הקדושה. זו הסיבה שהשי"ת מעניק להם סיעתא דשמיא מופלגת, כפי שנראה מהסיפור הבא, שהתרחש לאחד מראשי הישיבות שליט"א, המוכיח על ההשגחה הפרטית המלווה את מרביצי התורה ומחזיקיה. הסיפור מובא בספר 'ופריו מתוק' על ספר דברים, פרשת 'וזאת הברכה'.

מנהגו של ראש הישיבה היה, שכאשר הוא טס לחו"ל לאסוף כסף עבור ישיבתו, הזמין כרטיס ב'מחלקה הראשונה' של המטוס. הסיבה לכך לא היתה נעוצה, כמובן, בפינוק ונוחות, אלא מפני שביקש לשבת בשקט, להגות בתורה ולהכין את שיעוריו, ובמחלקות הרגילות של המטוס קשה מאד לעשות זאת.

והנה, כאשר נצרך פעם לטוס לחו"ל, וכדרכו הזמין כרטיס במחלקה הראשונה, הודיעוהו לפתע מהנהלת שדה התעופה, שבשל תקלה מסוימת לא הוקצה לו מקום במחלקה הראשונה. "אנחנו מוכנים לפצותך על כך, ולתת לך חצי כרטיס חנים במחלקה הרגילה", הודיעו בהנהלת שדה התעופה לראש הישיבה, שכמובן הסכים לכך, ונסע הפעם במחלקה הרגילה.

כאשר הגיע לאחד הנדיבים הגדולים, הכניסו בעל-הבית אחר-כבוד לטרקלינו, ולאחר שראש הישיבה הציג בפניו את צרכי ישיבתו הרמה, על מאות תלמידיה, והנדיב התרשם שאכן כך הם פני הדברים, אמר לראש הישיבה שברצונו לשאול אותו שאלה אחת.

"האם כבודו נסע במחלקה הראשונה של המטוס, או במחלקה רגילה?"

ראש הישיבה הופתע מאד מהשאלה, אבל השיב כמובן שנסע במחלקה רגילה. בשמוע הנדיב את זאת, קם ממקומו והוציא מכספתו סכום נכבד מאד, בסך 10,000 דולר ומסר לאורחו הרם.

בצאתו מבית הגביר, ניסה ראש הישיבה לברר את הענין, מדוע ולמה רצה הגביר לדעת באיזו מחלקה הוא טס, והמקורבים סיפרו

לו, שאם הוא שומע שהמתרים עשה את דרכו במחלקה הראשונה, הוא קופץ את ידו ואינו מוכן לתת לו מאומה.

"הרי אני עובד קשה על הכסף, ומדובר גם בכספי ציבור של הישיבה, ולכן מי שמרשה לעצמו לבזבז את הכסף, ולהזמין מקום במחלקה הראשונה, אין ברצוני לתרום לו!", אומר תמיד הגביר לבאי ביתו.

עכשיו התבררה לראש הישיבה גודל הסייעתא דשמיא שהיתה לו, שדווקא בטיסה זו, כאשר תכנן להגיע אל הגביר ההוא, זימנו לו מן השמים את התקלה בהזמנת המקום, כדי שיוכל לקבל את הכסף מהגביר.

ברם, לאחר שראש הישיבה הרחר בנושא, צצה במוחו שאלה, והיא: האם מותר לו ליטול את הכסף. הרי לגביר יש שיטה והנהגה מאד ברורה, שאם המתרים נוסע במחלקה הראשונה, הוא לא מוכן לתרום לו. והרי אני נוהג בדרך כלל לטוס במחלקה זו, אלא שהפעם לא עשיתי זאת בגלל ה...תקלה, ואם הייתי אומר את כל זאת לגביר, יתכן מאד שהוא לא היה תורם לי אגורה, ואם כן איך מותר לי להשתמש בסכום הכסף הנכבד שנתן לי?

טבע הצדקה - שמעשרת

ואם דיברנו על צדקה, נזכיר שאחד מתלמידי החכמים ברמת אלחנן, הראה לנו מה שכותב רבי חיים מוולוז'ין בספרו 'רוח חיים' על מסכת אבות, על דברי המשנה (א' ה'): "יהי ביתך פתוח לרווחה" - "הנה

טבע הצדקה שמעשרת" וכו'.

הגר"ח מוולוז'ין מתבטא, שהעשירות הבאה מן הצדקה איננה סגולה או כל כיוצא בזה, אלא טבע של ממש! טבעו של עולם הוא זה. 'טבע הצדקה שמעשרת'! ומה לנו יותר מזה? רוצה להיות עשיר? - תן צדקה!

הגר"ב"צ אבא שאול הסתפק, האם הוא ממלא את חובתו כראש ישיבה...

ונמשיך בעניין המצוה לתמוך בתלמידי חכמים.

בספר המתאר את קורותיו ותולדות-חיי, של מרן הגאון רבי בן-ציון אבא שאול זצ"ל, מסופר מעשה מופלא. כשביקש הגר"ב"צ לפני פסח לאפות את מצות-המצוה שלו, ניגש אל מוכר המצות ושאל אותו מה מחירן. המוכר נקב במחיר, ואז ניגש ראש ישיבת 'פורת יוסף' לאחד האנשים שעמדו לצדו, ושאל האם יש באפשרותו להלוות לו את סכום הכסף הזה.

האיש הוציא מכיסו את הסכום, ומסרו להגר"ב"צ, וראש הישיבה מסרו למוכר, וקיבל את המצות לידו.

מיד לאחר מכן, הוציא רבי בן-ציון אבא שאול מכיסו האחר את סכום הכסף הזה, ומסרו למלווה... "אני הייתי בטוח שאין לכם לשלם על המצות, ולכן הלוויתי לראש הישיבה, אם יש לכם את הכסף, מדוע לווייתם ממני ואחר כך החזרתם?" - שאל המלווה.

וראש הישיבה השיב: "אומר לך את האמת: בוודאי שהיה לי את הכסף, אבל חוששני שהכסף הזה איננו כשר כל-כך... שהרי אני מקבל משכורת מהישיבה, כדי ללמד את התלמידים, אבל לפעמים אינני ממלא את חובתי כראוי, שהרי השיעור שלי מתחיל בשעה 10.30, ויש מקרים שאני מאחר להגיע בשל היותי סנדק וכיו"ב, ומי אומר שמותר לי אז לאחר?"...

הגר"ב"צ המשיך ואמר: "שהרי הרמב"ם כותב, שרוב צריך ללמד את תלמידיו במלוא כוחותיו, ולתת להם את כל מה שהוא יכול, נו - ומי אומר שאני אכן ממלא את חובתי ועושה כך?"

"ובגלל החששות הללו יתכן שהכסף שהגיע אליי מהישיבה שלא ביושר, ואם כן הוא בגדר גזל בידי, וחוששני, אפוא, שהמצות לא יהיו 'שלכם', והן תהיינה גזולות ביד! - - -

"לכן לווייתי כסף מיהודי כשר, ואחר כך פרעתי החוב בכסף שלי, ובכך הפגתי את כל החששות, שהרי בפריעת חוב לא נאמר 'שלכם'..."

הצדיק הזה, שכל דרכיו היו ביושר, בתום ובצדקות שאין למעלה מהם, חושש שהכסף שלו אינו כשר...

ובגלל הישרות הנוראה הזו, מגיע להם, לצדיקים אלה, משרתי השם, שיתנו להם חלק יתר על כולם.

מרן הגר"ח מסביר את הנהגתו של ראש ישיבת 'פורת יוסף'

שתי שאלות היו לי, על הסיפור המופלא של הגר"ב"צ אבא שאול.

ראשית, מדוע לא פרסם ראש הישיבה את ההידור שלו, כדי לעורר גם את עמיתיו, ראשי הישיבות האחרים, שינהגו כמותו? ושנית, לא ראיתי את גדולי ישראל, וגם את רבותי, שנהגו כך. ואם כן, ממה חשש כל-כך הגר"ב"צ אבא שאול?

וחשבתי לומר, שהנה ה'ביאור הלכה' מביא בסימן תנ"ד, על ההלכה הזו, שאין יוצאים במצה גזולה, את דברי הריטב"א שאומר שכן יוצאים במצה כזו, בגלל שהיו כאן שינוי רשות ושינוי מעשה (בלעיסת המצה). הביאור הלכה לא רצה לפסוק נגד מרן השו"ע, שאמר שלא יוצאים, ולכן הכריע שאדם שאכל מצה גזולה, לא יברך שנית.

יוצא, אפוא, שהנהגתו של הגר"ב"צ היתה ייחודית מאוד, ולכן הוא לא פרסם זאת, וזו גם הסיבה שיתר רבותינו לא נהגו כך. כשאמרת את הדברים לגיסי מרן הגר"ח קנייבסקי, הסכים לדבריי, אבל הוסיף שבהנהגה זו של הגר"ב"צ יש טרחא גדולה, ולכן ברור שהיתה זו צדקותו היתירה של ראש הישיבה שנהג כך, אבל מאידך אפשר להבין את כל מי שאינו חושש לכך.

יצוין שגם בספרו של הגר"ב"צ, שם פורסם הסיפור, מביאים המחברים שהגאון התבטא רק ש'יש בעיה' עם הכסף והמצות, ולא משהו מעבר לכך, שהרי גם הוא ידע את שיטת הריטב"א...

"הייתי העד היחיד לשיחתם האחרונה, של מרן הגרא"מ שך והגרי"ש אלישיב זצ"ל"

בהקשר למסופר לעיל, על חששותיו של הגר"ב"צ אבא-שאול שהכסף שלו איננו כשר דיו, אספר כאן עוד, על מה שאמר מרן הגרא"מ שך למו"ח מרן הגרי"ש אלישיב, בפגישתם האחרונה.

היה זה כאשר מרן ראש ישיבת פוניבז' עבר את גיל ה-100, והוא עלה לביתו של מו"ח, וביקש מבני הבית שהפגישה ביניהם תהיה פרטית, דהיינו שלא יהיו אנשים נוספים בחדר.

אני החלטתי בכל זאת לשמוע את הדברים, ולכן הנני עד יחיד למה שהיה שם, באותה פגישה דרמטית. מרן הגרא"מ שך זצ"ל השיח את צערו בפני מו"ח זצ"ל, שהוא חושש שהמשכורת שהוא מקבל מהישיבה אינה מגיעה לו, שכן הוא כבר זקן ואינו מוסר שיעורים...

מו"ח הרגיע אותו, באומרו שהישיבה נהנית ממנו במאוד, כיון שעצם אזכור שמו בכל תפוצות הגולה, והעובדה שהוא מכהן כראש הישיבה, כל אלה מסייעים לישיבה לאסוף תרומות, ולהצליח במגביות שהיא עושה עבור אחזקת הישיבה. "אתה הרי עטרת תפארתה של הישיבה", אמר לו מרן הגרי"ש אלישיב, "ולכן הישיבה חייבת לך המון כסף בגלל זה..."

את הדברים הללו שמעתי כמו אוזניים...

ומרן ראש הישיבה נרגע... איך אני יודע? כי עובדה שהוא יצא מחדרו של מו"ח... אם מלאכת השכנוע של הרב אלישיב לא היתה פועלת את פעולתה, לא היה הגרא"מ שך עוזב את החדר...

ביציאתו פנה אלי סגן הרמטכ"ל הניגרי, ובעיניו לחלוחית דמעה: "אם אשמור על מצוות בני נח באדיקות, יהיה זה רק בזכות הקדושה שחווית כאן!"

רבה של מגדל העמק, הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א,
על הביקור של משלחת מניגריה ב'מגדל אור'

"אם בחקתי תלכו" (ויקרא כ"ו, ג')

הם עמדו מהופנטים ליד דלת הכניסה. לנגד עיניהם, כחיילים סדורים, עמדו שורות צפופות של תלמידים צעירים, מתנועעים בקצב אחיד, כורעים ברך ומשתחוים בלהט. הם לא ראו כזאת מימיהם.

אף לא אחד עומד מעליהם ומשגיח את צעדם. עיניהם מביטות רק בספר המונח לפנייהם, ואין הם מבחינים כלל באורחים רמי המעלה ורבי הדרג, העומדים למרגלותיהם בשער הכניסה ל'מתבתא'.

עוד דקות ארוכות יחלפו, עד אשר יפסעו תלמידי-החכמים הצעירים, תלמידי 'מגדל אור', שלוש פסיעות לאחוריהם, יכרעו לימין ושמאל ויעמדו באימה ויראה לקראת חזרת הש"ץ.

היה זה עוד יום שגרתו בהיכל המתבתא של 'מגדל אור'. מאות בחורי החמד עמדו והתפללו תפילת מנחה ברתת וזיע, כעומדים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. משלחת המפקדים הבכירה מניגריה, העומדת בהלם ובאלם, לא יכולה היתה לעמוד על סוד הדברים. הם דמעו בהתרגשות, וניכר בהם כי הבינו כי אדמת קודש היא.

בסבלנות חיכו משך זמן רב עד אשר תסתיים התפילה, או אז ביקשו לחבוש לראש כיפת בד או קרטון מאימת המקום, ונכנסו לסקור מקרוב את מעשי התלמידים והתנהגותם.

הכנסתי אותם אחר כבוד למשרדי המוסדות, ושוחחתי עימם למטרת ביקורם. מתברר כי האיש הנכבד העומד בתווך, הוא סגן רמטכ"ל צבא ניגריה, שבא לביקור באזור. באותם ימים שירתה פלוגת חיילים ניגרים מטעם האו"ם בלבנון, וסגן הרמטכ"ל הופיע בלבנון לביקור חיזוק.

בביקורו שם פגש את עמיתו הישראלי, והם שוחחו על דא ועל הא. בתוך הדברים פנה הניגרי לעמיתו הישראלי בבקשה: "מקטנותי שמעתי על 'הולי לנד' - ארץ הקודש, ועל 'הולי ניישן' - עם קדוש שנמצא בה. ברצוני לבקר במקום, לראות זאת מקרוב".

על אתר, הזמין המפקד הישראלי את סגן הרמטכ"ל ומשלחתו לביקור בישראל. הם נפגשו בגבול לבנון בשעת בין הערביים, ונכנסו לנהריה. המפקד הישראלי לקח את המשלחת הנכבדה מניגריה,

והוביל אותם אחר כבוד למועדון לילה בעיר. פניו של סגן הרמטכ"ל הניגרי התרכמו. לא לזאת ציפה. הוא הביע בגלוי את מורת רוחו באומרו: "זאת יש שם בניגריה ובפריז. זה ה'הולי' שעליו דיברנו? אני מחפש 'הולי' שונה וייחודי". המפקד הישראלי, שתפס את גודל הטעות, אמר לעמיתו הניגרי: "אני יודע מה אתם מחפשים. יש לי מקום שבו תוכלו לראות את הקדושה כמו עיניכם!".

וכך הם הופיעו למחרת היום במוסדות 'מגדל אור', והמחזה שהם ראו לנגד עיניהם, היה בדיוק המחזה שלו הם ציפו ויחלו.

בשלב זה פנה אלי המפקד הניגרי ושאל אותי: "אני מאמין באמונה שלמה, כי היהודים הם עם קדוש, וגם ראיתי זאת עכשיו כמו עיניי. ובכל זאת מבקש אני לדעת: מה אכן הזכות של עם ישראל להיות 'הולי ניישן' - עם קדוש?"

פתחתי לו את ה'בייבל' - התנ"ך המתורגם המונח על שולחני, והקראתי לו את הפסוק "דַבֵּר אֶל-כָּל-עַדְת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם-קְדָשִׁים תִּהְיוּ: כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי, ה' אֱלֹהֵיכֶם".

הוספתי ואמרת לי, כי הציווי נאמר "אֶל-כָּל-עַדְת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל" - אל כולם. תביעת הקדושה אינה מכוונת ליהודים צדיקים ותלמידי חכמים דווקא. כולם מוזהרים עליה, ועל כל אחד להתקדש כדרגתו ולהתעלות מדרגה נוספת בהתקדשותו. רק אז, מבטיחה לו התורה בסוף הפרשה,

המשך בעמוד 30

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום...

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

והנה באחד הימים בעת שלמד רבי דוד עם הילדים בהיחבא, לפתע נכנס פנימה שוטר, ונדהם לגלות חבורת תלמידים לומדים תורה מפי רבם בהתלהטות ובשמחה כבימי שגרה. זעמו וכעסו של השוטר גברו, הוא התקרב אל אחד הילדים, תפס בזרועו והחל למושכו החוצה. רבי דוד ניתר ממקומו כנשוך נחש, ניגש אל השוטר

הגאון רבי אליעזר טורק שליטא עם סיפור מדהים שהיה חביב מאוד על מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל

"אם בחקתי תלכו" (ויקרא כ"ו, ג')
וברש"י: שתהיו עמלים בתורה

נפתח בסיפור מדהים שהיה חביב מאוד על מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, וסופר על ידו בכמה הזדמנויות: תקופת הקנטוניסטים, ימי שלטונו של קיסר רוסיה - הצאר ניקולאי הראשון ימ"ש, היו ימי סבל ועינוי מתמשכים ליהודי רוסיה ונחרטו בהסטוריה לשימצה. הוא הנהיג את שלטונו בעריצות נוראה ואכזריות רבה, בעיקר כלפי היהודים. בשלושים שנות שלטונו נחקקו קרוב לשש מאות חוקים שכונו בשם 'תיקון היהודים', מטרתן היתה איפוא שקופה וברורה, להקשות על היהודים את שמירת התורה והמצוות, לערער את אמונתם ולהמעיט את מספרם על ידי המרת הדת בכפייה.

סאלאוויצ'יק, מי שעלה ברבות הימים לשמש פאר כרבה של בריסק ולמאורן של כל בית ישראל. רבי חיים נולד בשנת תרי"ג בעיצומן של הגזירות, בשלהי כהונת הצאר ניקולאי הראשון ימ"ש ותחילת שלטון בנו אלכסנדר השני ימ"ש. רבי דוד התמסר אל תלמידו זה בכל מאודו לימדו תורה והטעימו מטעמה הערב, ועד סוף ימיו אחז את רבי דוד כרבו.

והנה באחד הימים בעת שלמד רבי דוד עם הילדים בהיחבא, ואחזו בעיצומה של סוגיא, לפתע נכנס פנימה שוטר, שככל הנראה עבר באקראי סמוך למקום המחבוא ושמע קול תורה בוקע ממנו. מה מאוד נדהם לגלות חבורת תלמידים לומדים תורה מפי רבם בהתלהטות ובשמחה כבימי שגרה.

זעמו וכעסו של השוטר גברו, הוא התקרב אל אחד הילדים, תפס בזרועו והחל למושכו החוצה. רבי דוד ניתר ממקומו כנשוך נחש, ניגש אל השוטר... והעניק לו סטירת לחי מצלצלת שהדיה נשמעו היטב בכל פינות החדר.

דממה השתררה במקום. התלמידים היו בטוחים כי כעת יכוון השוטר את נשקו לכיוונו של רבי דוד ויקפד את חייו באחת מבלי למצמץ. אלא שלמרבה הפלא התייצב השוטר על עומדו, תפס את רגליו וברח מהמקום בבושת פנים.

תגובה כה אמיצה מצידו של רבי דוד היתה מסוכנת ביותר, אחרים

גולת הכותרת היתה גזירת הגיוס החובה שהשית על היהודים, שהיתה גזירה קשה ונוראה במיוחד. הצבא העמיד מראש מכסה מסויימת של ילדים אשר הקהילה היהודית אמורה להציב מתוך שורותיה לגיוס, ומכיון ששום משפחה לא הסכימה כמובן לנדב את ילדיה למילוי המכסה, שלח הצבא פלוגות שוטרים לחטוף ילדים רכים מזרועות הוריהם בצורה אלימה וזוועתית היישר אל מלחעות הצבא. שם נאלצו לשרת למעלה משני עשורים, תוך ניתוק מוחלט מחיי הדת, ותחת תכתיבים ואימונים קשים. רבים מהם לא שרדו בחיים, ואחרים שכן שרדו כמעט כולם נהפכו לנוצרים בעל כרחם, כששום לחלוחית של יהדות לא נותרת בהם.

בתקופה ההיא חי יהודי גאון וצדיק נשגב, בשם רבי דוד. כינו אותו "רבי דוד בלינדער" ["רבי דוד העיוור"], כי מיום עומדו על דעתו לא הביט חוץ לד' אמותיו, והיה פרוש בתכלית מענייני עולם הזה. עני מרוד היה, ולמרות זאת את כל כוחו, מרצו וחיותו נתן להרבצת תורה לתלמידים. סיפורים מפעמים אודות יגיעתו בתורה ויראת השמים הצרופה שבעבעה בו נכרכו בשמו.

רבי דוד לא הסכים בשום פנים ואופן להסתגל למצב, ועשה ככל יכולתו להציל נשמות ישראל מרדת שחת. בחירוף נפש למד עם תלמידיו במערות ובמרתפים, ביניהם עם תלמידו חיים הלוי

דממה השתררה במקום. התלמידים היו בטוחים כי כעת יכוון השוטר את נשקו לכיוונו של רבי דוד ויקפד את חייו באחת מבלי למצמץ. אלא שלמרבה הפלא התייצב השוטר על עומדו

הזה גם כן".

כלומר, כאשר האדם עובד על עצמו לייקר בעיניו את התורה והמצוות, להלהיב את רוחו בערכם ורום מעלתם, ומתאמץ לעשותם בחיות ובהתלהבות, בתחילה אמנם לא ירגיש בתוכו את השינוי המיוחד, אולם בחלוף הזמן יושפע מהארת התורה ויחוש חיות מיוחדת, חשק ושמחה בעבודת השם, וברבות הזמן אף יהיה מסוגל להגיע לכדי דרגה כזאת, שכאשר יקטעו אותו באמצע לימודו, או כאשר ירצו למנוע ממנו לקיים מצוה, יחוש כי מפסיקים את חיותו. כמו שהתבטא רבי דוד בלינדער בכנות באוזני ה'בית הלוי': "וכי מה הוא חשב שניתן לו להפסיק אותנו באמצע החיים?!" כי לדידו התורה היא עצם החיים, ואיך יאפשר למאן דהו להפסיק את שירת חייו כאחת.

כך כתב ה'מסילת ישרים' (פרק ז בביאור חלקי הזהירות): "ואמנם, התבונן עוד, שכמו שהזריזות הוא תולדת ההתלהטות הפנימי, כן מן הזריזות יולד ההתלהטות. והיינו, כי מי שמרגיש עצמו במעשה המצוה כמו שהוא ממהר תנועתו החיצונית, כן הנה הוא גורם שתבער בו תנועתו הפנימית כמו כן, והחשק וההפץ יתגבר בו וילך. אך אם יתנהג בכבודות בתנועת איבריו, גם תנועת רוחו תשקע ותכבה. וזה דבר שהנסיין יעידהו. ואמנם כבר ידעת, שהנרצה יותר בעבודת הבורא, יתברך שמו, הוא חפץ הלב ותשוקת הנשמה".

כדי לגרום לחשק והתלהטות פנימית בעבודת השם צריך את התנועה החיצונית. היא לא רק ממריצה ומזרזת אלא גם מייצרת התלהטות מחודשת. על ידי שהאדם פועל פעולות חיצוניות של זריזות וחיות בעבודת השם הן משפיעות על הפנימיות, וגורמות לו להגיע בחלוף הזמן לחשק ותשוקה אמיתיים.

ה'חזון איש' מתאר בסגנונו הטהור את נעימת התורה ישנו מעשה מעניין אשר עבר עשרות שנים מפה לאוזן, ואימץ

הגדירו אותה כמעשה התאבדות ממש. אך ככל שנקף הזמן שיערו כי האומץ הרב שהפגין רבי דוד מול השוטר, גרם לו לחשוש לשוב לשם פעם נוספת, וכנראה גם התבייש לדווח לחבריו על המקרה המביש שאירע עימו. היתה זו הבושה הגדולה ביותר עבורו לספר בצבא כי טעם מנחת זרועו של 'יהודון עלוב' והושפל על ידו. כך שבאורח נס למעלה מדרך הטבע הסתיים הסיפור ללא כל תגובה. מאוחר יותר פגש מרן ה'בית הלוי' מבריסק זצ"ל, אביו של רבי חיים, את המלמד רבי דוד, ושאלו בפליאה ובהשתוממות, כיצד היתה בו תעוזה כה רבה לסתור לשוטר הרי הוא סיכן בכך לא רק את עצמו אלא את כל יהודי רוסיה?

השיב רבי דוד כמצטדק: "האמת שלא התכוונתי לנהוג כך מראש, אלא פשוט השוטר נכנס כשאחזנו בעיצומה של קושיית התוספות... וכשהוא החל לגרור את הילד החוצה הייתי ממש באמצע להסביר לתלמידים את עומק הקושיא... וכי מה הוא חשב שנאפשר לו להפריע לנו באמצע דברי התוספות? מה הוא חשב שניתן לו להפסיק אותנו באמצע החיים?!"

סיפור מופלא זה מהווה המחשה נפלאה וחיה, לדבריו הנשגבים של הרבי הקדוש בעל ה'חידושי הרי"ם' מגור זצ"ל. אשר הביא בשמו נכדו הגדול הרבי הקדוש בעל ה'שפת אמת' מגור זצ"ל בספרו (דרוש לשנת תרמ"ז):

"ומפי אדוני מורי זקני [החידושי הרי"ם] ז"ל שמעתי: אשר יעשה אותם האדם וחי בהם - שיניח האדם עיקר החיות בתורה ומצוות!".
ומוסיף ה'שפת אמת' הסבר לדברי זקנו: "ויש להוסיף על זה כי באמת על ידי זה 'וחי בהם', כי התורה נותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא, וכמו הרשעים שעיקר רצונם לחיות כדי להנות מעולם הזה, לכן כל חיותם על ידי אכילה ושתייה, כך אצל הצדיקים שעיקר רצונם לחיות כדי לקיים מצוות ה' ותורתו, לכן התורה והמצוות הם החיים שלהם... ואמרו חז"ל 'ללכת בהם' - עשם עיקר ולא תעשם טפל".

כיצד יצליח האדם להשים את תורתו ומצוותיו עיקר וענייניו הגשמיים טפל? ממשיך ה'שפת אמת' וכותב: "ובאמת זה תלוי בעבודת האדם כפי מה שעושה עיקר מתורה ומצוות. אז התורה נותנת לו חיים גם בעולם הזה, וזהו שכתוב 'אשר יעשה אותם האדם' ואז 'וחי בהם'. כי התורה עיקרה למעלה והיא כוללת כל העולמות. ועל ידי מעשה בני ישראל בתורה נותנת להם חיים בעולם הזה גם כן. ועל זה מסר לנו הקדוש ברוך הוא את התורה, שעל ידיו יתפשט הארת התורה גם בעולם הזה".

כלומר, אם האדם יחשוב לעצמו: כיצד דורשת ממני התורה שאשים את עיקר חיותי ברוחניות כשהמציאות היא בדיוק להיפך - עיקר חיותי היא מגשמיים? הרי למעשה אני אוהב ממון ורודף אחר השגתו או אחר תאוות שונות אחרות פי כמה וכמה מאהבתי ורדיפתי אחר לימוד התורה וקיום המצוות? וכיצד אצליח להגיע למדרגה כזו?

על זה משיב ה'שפת אמת' כי החיצוניות מעוררת את הפנימיות: "ובאמת זה תלוי בעבודת האדם כפי מה שעושה עיקר מתורה ומצוות... ועל ידי מעשה בני ישראל בתורה נותנת להם חיים בעולם

וחיזק לבבות רבים לשקידת התורה, ובשנים האחרונות הודפס נוסחו המדוייק בספר הנפלא 'מעשה איש' (חלק ד, עמוד סט), ושם כותב: "ניכרים הדברים כי ממקור טהור יהלכון". כה היה מעשה: מנין קבוע לתפילות היה מתקיים מידי יום ביזמו בבית מרן ה'חזון איש' זצ"ל. בתחילה השתתפו בו מתי מעט, והחדר המרכזי בבית הדל הכיל את כל הבאים להתפלל, אולם במהלך השנים כאשר שמע גדולת ה'חזון איש' התפרסם בכל הארץ, החלו המונים לשחר לפתחו בזמני קבלת הקהל, שהתקיימו בדרך כלל לאחר התפילות, ונעשה המקום צר מהכיל את כל הבאים.

העומס ניכר בעיקר בימים נוראים, אז באו רבים להתפלל במחיצתו של צדיק, והעומס נהפך לבלתי נסבל. בהסכמת ה'חזון איש' הוחלט כי לקראת ראש השנה יוכשר גג הבית כדי שיוכלו לקיים בו את מנייני התפילה. הוזמנו עמודים עליהם הונחו ברזנטים להצל מפני החמה ולהגן מפני הגשמים, ומאז התקיימו התפילות בימים נוראים על גג הבית. אגב, שמעתי מחמותי הרבנית מרת הינדא יודלביץ שתחי', כי היא עודנה זוכרת את התפילות המרוממות אז בבית ה'חזון איש', שהתקיימו על גג הבית.

בכדי למנוע טירחא דציבורא הותירו שם את הספסלים והשולחנות בכל ימי חודש תשרי, גם בימות החול, ובני הבית היו לעיתים יושבים שם ללמוד.

והנה באחד מימי עשרת ימי תשובה ישבו שם שני בחורים מבאי הבית ולמדו חברותא יחד, כשלתע עלה ה'חזון איש' לגג ומצא אותם מתבטלים. הוא התקרב אליהם והחל לומר בפניהם דברי חיזוק נוקבים על מעלת לימוד התורה ברציפות ועל החיות והעונג שמעניקה התורה ללומדיה.

לימים תיארו השניים, שכיום הינם תלמידי חכמים מופלגים וידועי שם, כי המילים נעתקו מפי ה'חזון איש' בהמיה וברגש קודש, עד שחשו כי נפשו יוצאת בדברו. עיניו ברקו מאושר, ידיו עשו תנועות הממחישות את הדברים, ונראה היה כמי מתנתק מכל הסובב אותו

ודבק באותה הנעימות שתיאר. אלו היו דבריו הנשגבים:

"מתיקות התורה, נעימות התורה כמה גדולה היא, אך אי אפשר להשיגה ולהגיע אליה רק לאחר שקידה של **שלוש וארבע שעות** ברציפות בלא הפסק. בלי זה אי אפשר אפילו לצייר מהי הרוחניות הזו, וקל וחומר לאחר **חמש שעות** כמה רוממות יש. איך אפשר למי שיש לו את האפשרות הזאת להפסיק את הרציפות ולהפסיד בידים נועם כזה? הרי זה כמו קדירה המתבשלת להוריד מן האש ליתן להתקרר ואחר כך להשיבה..."

"ואחר **שש שעות** של לימוד שוכח האדם מכל העולם וענייניו ומתדבק בדברים רוחניים. ואחר **שבע שעות** האדם מרגיש קרוב להקדוש ברוך הוא ואין לו מהנאות העולם כלום ומתמלא שמחה. ואחר **שמונה שעות** אפילו לא נופלת בלבו מחשבה של תאוות וחומריות וכולו משתוקק לאלוקיו. ואחר **תשע שעות** כולו קדוש למעלה למעלה. ואחר **עשר שעות** עין לא ראתה אין לתאר ואין מילים לבטא את מצבו ורגשותיו".

צמרמורת חדה עברה בשומעים נוכח דברים נוראים אלו. הדברים אמנם עצומים, רחוקים וגבוהים עבורנו מכדי ליישם בכזו פשטות. הן אדם מוכרח להכיר את כוחותיו ויכולותיו, לדעת עד כמה הוא מסוגל להתמיד ולשקוד ברציפות מבלי חלילה לסכן את עצמו רוחנית וגשמית. אך את עצם הנקודה של 'טעמו וראו כי טוב השם', שהתורה הקדושה בעצמה מעניקה חיות וחשק בעצם לימוד התורה, ושהנעימות והמתיקות באים דוקא על ידי הלימוד, אמורה לחדור עמוק לליבנו.

זאת ביקש ה'חזון איש' להנחיל לאותם בחורים צעירים, שידעו ויפנימו כי העונג והשמחה תלוי לפי עבודת האדם, רק על ידי מאמץ ועמל של רציפות ועקביות זוכים לעונג, נעימות ואושר אמיתי בלימוד התורה.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

ואז הגיע הנס השני: באותו שבוע הוא רואה מודעה בישיבת מיר, כי בחסדי ה' בתרומת נדיבי עם, הצליחה הנהלת הישיבה לגייס סכום כסף גדול, והיא שמחה להודיע שישולמו לאברכי הישיבה כל החובות של חודשים אייר סיון תמוז תשע"ט!!!....

סיפור אישי מכלי ראשון, על השכר המגיע לשומרי השבת

הרב בנימין בירנצוויג

"אֶת שְׁבִתֵי תְּשֻׁמְרוּ וּמִקֵּדְשֵׁי תִירָאוּ אֲנִי ה'" (ויקרא כ"ו, ב')
כתב רש"י - "אני ה" - נאמן לשלם שכר

הבטחה מיוחדת ניתנה למקפידים על שמירת השבת בהידורה - 'אני ה' נאמן לשלם שכר!!'
השבת היא מקור הברכה, יש הבטחה מיוחדת לתשלום שכר מבואר העולם לשומרי השבת!! משמירת השבת לא מפסידים!
כבר בפרשת ויקהל כתובה הבטחה זו - "ששת ימים תעשה מלאכה" כתבה התורה, ויש להבין לשון הפסוק, וכי ממתי מלאכת האדם נעשית מעצמה? "ששת ימים תעשה מלאכה" צריך להיות כתוב, שהאדם עושה אותה!?

אלא שאם אדם שומר שבת, ידוע ידע כי מלאכות ששת ימי החול יעשו מאליהן, הרווח שלו ממלאכתו בוא יבוא מעצמו - המלאכה תעשה מעצמה, וזאת הבטחת השבת "אני ה' נאמן לשלם שכר"!

מעשה נפלא שהתרחש השבוע, ששמעתיו מכלי ראשון, מלמדנו על השכר המשתלם למי שמוסר נפשו לשמירת השבת, ולא מחשב אם יש או אין בידו לשלם עבור שמירת השבת בהידורה.

סיפר הרב ב.ב., מחשובי אברכי ישיבת מיר בירושלים, שלאחרונה הוא למד הלכות שבת באופן יסודי, ונוכח הוא לדעת כי אי השימוש בחשמל רגיל בשבת, הוא ממש לא חומרא ומהדרין, אלא צורך הלכתי כמעט ברור.

ומשכך התחיל לברר על חברה המתקינה חשמל כשר לשבת על ידי מצברים, כי הוא גר במקום שאין עדיין תשתית של גנרטור שכונתי. הוא הגיע לסיכום עם חברה, והם דרשו תשלום של 20,000 ₪, אבל מכיוון שאין הפרוטה היתה מצויה בכיסו, ניסה להוריד עלויות, ועשה כמה עבודות באופן פרטי, משך חוטי חשמל מכאן לשם, והצליח להוריד את עלות החיבור והעבודות 18,500 ₪.

הוא הגיע לסיכום על צורת התשלום, שישלם לחברה סך של 10,000 ₪ מיד, וה-8,500 ₪ ישלם עוד חודש, בתקווה שיצליח לגייס את הכספים האלו מגמחי"ם ומידידים.

הוא הצליח להשיג הלוואה של 10,000 ₪ לתשלום הראשון, והחברה התקינה לו את מערכת המצברים בבית, ואור החשמל הכשר בשבת,

החל להאיר בחמימות גדולה את ביתו.

עבר חודש, ומתקשרים אליו מהחברה, שהגיע זמן הפירעון של התשלום השני בסך 8,500 ₪, והוא מתחיל להרהר מהיכן יצליח להשיג סכום זה, כשהוא צריך כבר במקביל להחזיר את הלוואה של התשלום הראשון.

הוא מתקשר לבנק ומברר את היתרה שיש לו, ואמרו לו שיש לו 3015 ₪ בלבד. והנה באותו שבוע קרה נס ראשון, והנהלת ישיבת מיר הודיעה שנכנס לחשבון אברכי הישיבה תשלום של שלושה חודשים אחרונים שלא שולמו, בסך 5750 ₪, והיתרה בחשבון האברך הגיעה ל-8765 ₪.

הוא מתקשר לבנק, ומבקש לעשות העברה מיידית של 8500 ₪ לחשבון החברה המתקינה, ונשאר לו ביתרה 265 ₪, כשהוא מהרהר בנס שקרה לו, שהצליח לעמוד בתשלום השני בזמן כפי שהתחייב.

ואז הגיע הנס השני: באותו שבוע הוא רואה מודעה בישיבת מיר, כי בחסדי ה' בתרומת נדיבי עם, הצליחה הנהלת הישיבה לגייס סכום כסף גדול, והיא שמחה להודיע שישולמו לאברכי הישיבה כל החובות של חודשים אייר סיון תמוז תשע"ט!!! ובהם תשלומי המבחנים, ושמירת הסדרים והחבורות, שנעשו על ידי האברכים לפני שנתיים!!! ועליהם לגשת למשרדי הישיבה לקבל התשלומים...

האברך צועד בשמחה למשרד הישיבה, והנה מופיע שמו במחשב, ועולה שמגיע לו על החוב הזה משנת תשע"ט סכום של 12,750 ₪!!! עוד הוא מהרהר בליבו על הזכיה העצומה, ויוצא לו ששני

המשך בעמוד 30

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

מדוע נתן ה'נתיבות המשפט' את כל כספו לבית הדין? • כשה'חוות דעת' בא לקבל נזיפה מהדיין הצעיר מה ארע שבגיננו הפסיק לענות בשאלות איסור והיתר? זהירות שהצילה מאיסור שוחד

הרב ישראל ליוש

ביום כ"ה באייר חל היא"צ של הגאון רבי יעקב לורברבוים זצ"ל הגאון מליסא, בעל ה'נתיבות המשפט' וה'חוות דעת' ועוד. רבי יעקב נולד בשנת תק"ל לאביו רבי יעקב משה, שהיה נכדו של ה'חכם צבי'. אביו נפטר בטרם נולד, וכיון שגם אמו נפטרה בהיותו צעיר מאוד, אחותו שלחה אותו ללמוד תורה, והיא פרנסה אותו משאיבת מים. לימים אמר שכל תורתו ממונה, ושמר חסד זה לנכדיה. גדל בבית בן דודו, הגאון רבי יוסף תאומים אב"ד 'בורשטיין', ואח"כ למד אצל הגאון רבי משולם איגרא זצ"ל, שאף הסמיכו להוראה. בתחילה כיהן כרב ב'מנוסטריץ', ולאחר מכן ב'קאלוש', ובשנת תקס"ט נקרא לשמש ברבנות 'ליסא', ומילא את מקום הגאון רבי דוד טבלי זצ"ל, שנפטר י"ז שנה קודם.

מחמת כמה טעמים עזב את 'ליסא', ואחר כמה מסעות שימש ברבנות העיר 'סטרי', שם הלך לעולמו ביום כ"ה באייר תקצ"ב. חיבר ספרים רבים בכל חלקי התורה: 'חוות דעת', על שו"ע יו"ד. 'מקור חיים', על שו"ע או"ח. 'תורת גיטין' על שו"ע אבה"ע ומסכת גיטין. 'קהילת יעקב' על הל' קידושין, 'בית יעקב' עמ"ס כתובות. 'נתיבות המשפט' על שו"ע חו"מ. 'מעשה ניסים' על הגדה של פסח. 'נחלת יעקב' על התורה. 'אמת ליעקב' על אגדות הש"ס, חמשה ספרים על חמש מגילות, ועוד.

וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזַכֵּר... (ויקרא כ"ו, מ"ב)

למה נמנו אחרונות? כלומר, כדאי הוא יעקב הקטן לכך, ואם אינו כדאי, הרי יצחק עמו, ואם אינו כדאי הרי אברהם עמו, שהוא כדאי... [רש"י]

ותמוה, הקשה הגאון רבי יעקב מליסא זצ"ל: הרי יעקב הוא בחיר שבאבות, ואיך לא תעמוד זכותו לבניו? גם הלשון 'אינו כדאי' תמוהה!

ומיישב עפ"י פירש"י בפרשת כי תשא (שמות לב יג) שאם נתחייבו ישראל שריפה, זכור לאברהם שמסר עצמו להישרף עליך באור כשדים. ואם להריגה, זכור ליצחק שפשט צווארו לעקידה. ואם לגלות, זכור ליעקב שגלה לחרן...

לכן מתחיל מיעקב שמכפר על חיוב גלות הקל, וממשיך ליצחק שמכפר על הרג שהוא קל מן השריפה, ומסיים באברהם שמכפר על החמור ביותר, שריפה. ואם כן הלשון אינו כדאי לא קאי על האבות עצמם, אלא על העונשים שהם מצילים מהם.

בתחילה עסק הגאון רבי יעקב מליסא זצ"ל לפרנסתו במסחר, ולצורך כך היה נוסע פעמיים בשבוע לירידיים. אך כיוון שנסיעות אלו היו מבטלות אותו מלימודו, החליט הג"ר יעקב לחדול מעסקיו, והלווה את כל כספו לסוחר יין מ'סטינסלב' בהיתר עיסקא, והלה היה נותן לו מעט מרווחי עסקיו, וכך השתכר מפירות הקרן בצמצום. יום אחד הודיע לו סוחר היין כי עסקיו בכי רע, וכיון שהוא מסר לו את כל כספו ואינו רוצה שיישאר בערום ובחוסר כל, הוא מחזיר לו את הקרן בשלמות.

לאחר מכן נודע לר' יעקב כי רק לו החזיר הסוחר את הקרן בשלמות, ואילו לכל שאר המשקיעים ובעלי החובות פשט את הרגל, הצר לו מאוד, ומסר את כל הכסף לבית הדין כדי שיחלקו אותו בין כל בעלי החובות כפי ראות עיניהם, והוא קיבל מהם רק סכום זעום. עתה משלא נותרה לו ברירה, ופרנסה לא היתה מצויה לו, הסכים לקבל עליו עול הרבנות, אחר שקיבל היתר הוראה ממורו ורבו הגאון רבי משולם איגרא זצ"ל.

שבעיר, וציוה לחתנו שיחזור על שאלתו בענין ברכות התורה, וסיפר להם כי בטעות פסק לו לחזור ולברך, ואמר להם: "כיון שטעיתי בדין, הריני כזקן ששכח תלמודו, ומעתה איני פוסק יותר בדיני איסור והיתר ואני מסתלק מן הרבנות, כי איני רוצה להכשיל את הרבים...". דבריו נפלו על רבני ופרנסי העיר כרעם ביום בהיר, ולא אבו לקבלם ואמרו לו: "הרינו מקבלים על עצמנו כל מה שיפסוק הרב, לאיסור או להיתר וסומכים עליו בלי ספק", אך רבי יעקב עמד בסירובו, והוסיף: "אם לא תקבלו את התפטרותי ולא תצוו לבני העיר להפסיק לשאול אותי בהלכה, אאלץ לעזוב את העיר באישון ליל, ולא ידע איש את דבר צאתי...".

לא נותר בידיהם ברירה והכריזו שלא להטריח את הרב בשאלות איסור והיתר, אלא יפנו אל הדיינים או הלמדנים שבעיר. אז הסכים להישאר בעיר.

כשראו הפרנסים את יושרו וצדקותו, החליטו להוסיף לו עוד על משכורתו, למען יוכל לישב ולעסוק בתורה במנוחה וביישוב הדעת.

היה נקי כפיים בתכלית, ונזהר מאוד מליהנות מפרוטה שאינה ביושר, ומעשה שהיה שפעם התארח אצלו יהודי אמיד מאוד, ולפני שנפרד ממנו השאיר אצלו סכום כסף גדול כמתנת פרידה, כאשר היה נהוג באותם הימים.

ראה רבי יעקב שהשאיר סכום גדול מאוד, רץ אחרי האיש ואמר לו כי אינו חפץ בממון זה. העשיר הפציר מאוד ברב שייקח הממון כי רוצה לעזור לו בפרנסתו, אך רבי יעקב עמד בסירובו ולא הסכים לקחת הממון בשום אופן.

כעבור כמה ימים באו אנשי העיר לקרוא לשו"ב לדין תורה, ואז נודע כי השו"ב הוא גיסו של אותו עשיר, שהתארח אצלו ורצה לתת לו כסף רב, או אז הבין רבי יעקב שכל רצונו היה לשחד אותו, וכי בסירובו ניצל מאיסור שוחד.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

אמת היתה בפיהו, ובענוותנותו הלך אחריה בכל מאודו, אף שהדבר היה כרוך במיעוט ערכו.

בשנת תקמ"ד, פעל רבי יעקב רבות למינויו של הגאון רבי אריה ליב הלוי איש הורביץ זצ"ל לאב"ד 'סטניסלב'. שנים אחדות אחר מכן, נקלע רבי יעקב לדין ודברים עם שותפו לעסקים הג"ר אברהם זיינפלד זצ"ל, והחליטו כי יבואו להתדיין בפני האב"ד הג"ר אריה ליב הורביץ זצ"ל.

הרב שמע את טענות שני הצדדים, והחליט לפסוק לטובת השותף. רבי יעקב שהיה בטוח בצדקת טענותיו, סבר כי הרב טעה בדין, ועל כן יצא מן החדר בכעס גדול, וטרק אחריו את הדלת בחזקה.

בערב, בא אליו השותף, בעל דינו, והוכיח אותו על התנהגותו כלפי הדיין. ולטענת רבי יעקב כי הדיין טעה בדין, אמר השותף: 'ניתי ספר וניחזי', ואכן הם עיינו בשולחן ערוך, והנה נוכח רבי יעקב לראות כי אכן הצדק עם הדיין ועמו הטעות...

"מן הדין שתלך לפייס את הדיין", העיר השותף הג"ר אברהם. "פיוס הוא דבר קל" - ענהו רבי יעקב - "אלך ואקבל ממנו נזיפה..." וכך עשה, הלך לבית הדיין הג"ר אריה ליב, חלץ את נעליו והודה בפניו כי צדק במה שפסק, ואף קיבל ממנו נזיפה...

והיה הסיפור לשיחה בכל העיר, איך הגאון רבי יעקב, שהיה גדול בתורה ורב בשנים מהדיין, בא לקבל נזיפה מהרב הצעיר, ומאז נעשו שניהם אוהבים זה לזה.

בתחילת כהונתו ב'ליסא', אירע שחתנו אשר היה סמוך על שולחנו, ה"ה הג"ר אלעזר הכהן זצ"ל, הרב מפולטוסק, נתכבד בעליית 'כהן', אלא שהוא עדיין לא התפלל שחרית ולא בירך ברכת השחר.

לאחר העליה לתורה שאל את חמיו הג"ר יעקב, אם יצא בברכות שבירך בעלותו לתורה ידי חובת ברכות השחר, או שצריך לחזור ולברך הברכות, והשיב לו רבי יעקב שלא יצא ידי חובה וצריך לחזור ולברך.

לאחר מכן נזכר רבי יעקב כי הדין אינו כן, אלא יצא ידי חובה ואינו צריך לחזור. בשעת המנחה קרא לכל דייני ומורי ההוראה והלמדנים

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

"דע לך, רבי אברהם חיים אלימלך, שאף פעם בחיי לא עשיתי כדבר הזה! זו הפעם הראשונה בה גייסתי כספים למישהו או למשהו, אינני יודע למה עשיתי זאת הפעם, אולם סע לשלום ובורא עולם יוסיף להיות בעזרך!" - סיים הישיש את ברכתו ונפרד ממנו לשלום...

כיצד הפך קשיש בן 90 למגייס כספים מוכשר במיוחד?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"וְצוֹיְתִי אֶת בְּרַכְתִּי לְכֶם" (ויקרא כ"ה, כ"א)

כל מי שענינו בראשו, חש ומרגיש כי יש דברים בגו, משהו קרה לעולם שהיינו כל כך רגילים אליו, לחוקיו, לטבע שהטביע בו הבורא. העבר אין, ההווה מבולבל, העתיד מעורפל. אמנם המצב מתחיל להתייצב, ועדיין - שגרת היום יום משובשת, הכלכלה מרוסקת, התעופה העולמית מסוגרת, העולם כולו מתפרק בידיים, כמו מגדל קלפים מעורער.

ובעוד העולם כולו נבוך ומבולבל, זכינו אנחנו - בני העם היהודי - בזכות שאין דומה לה: להיות בניו אהוביו של בורא עולם, המנהל הבלעדי של כל מערכות הטבע, השולח נגיפים ושולט בהם ביד רמה. שלא כמו כל שוכני תבל, אנו בניו של מי שמנהל את המערכה הזו, של רופא כל בשר. אמנם תמיד אנו בידיים הטובות ביותר, אבל עכשיו - כמה טוב לזכור זאת!

כן, לנו יש על מי להישען, על אבינו שבשמים. זכינו בעת הזו למתנה שאין כמוה, שמטו את הקרקע היציבה שהיתה תחת רגלינו. אנו חיים בעולם בו מתחוללת 'רעידת אדמה' מתמשכת, הגורמת לכולנו לשים בצד את הקשיים המלווים את חיינו, לסמוך פחות על הדברים שמגינים עלינו, מבססים אותנו, שומרים עלינו, מייצבים אותנו, ולהתמסר להתבוננות מעמיקה במתנה האמיתית: בכך שאנו בניו של מלך מלכי המלכים, מנהל העולם כולו.

אל תימלט מהידיים הטובות והרחומות של בורא עולם. אל תבטח בכישוריך, במעשיך, בעושרך או בתבונתך. יציבות וביטחון באמת - יש רק בידיים של אבא, של בורא עולם. הוא מנהל את כל המתרחש כאן, כל מה שקורה בעולמנו זה בפועל ובמעשי ידיו, והכי טוב, הכי מוגן, הכי כדאי והכי בטוח - להיות נתון בידיו ורק בידיו!

ומתוך החשיבה הזו, מתרחב הלב וחש בטוח, כי אנו לא עוד מישהו במערכת הבינלאומית, אנו הבנים של המנהל, אנו במעגל הקרוב ביותר. גם בעת מערכה עולמית, המעגל הקרוב למקבלי ההחלטות לא נפגע, כי הוא מוגן ועומד ראשון בסולם העדיפויות. גם בעת מהפכות עולם, אלו היושבים ראשונה במלכות לא מאבדים שיערה משערות ראשם, כי הם מוגנים ושומרים היטב. גם כשהעולם כולו מתערער, המיוחסים באמת יושבים להם במקלט מוגן, זוכים לתנאים הטובים ביותר!

אלו לא דוגמאות, אלה החיים שלנו. זה אנחנו. אנחנו המקורבים ביותר, בניו של מלך העולם. כל יהודי הוא בן יחיד של אבא שבשמים, והוא מסור אלינו, פועל עבורנו ודואג לאינטרסים שלנו. מה לנו לדאוג, למה לנו להיות נבוכים - הרי המנהל של כל הסיפור הזה הוא אבינו האהוב, מלך לא יוצא למלחמה בלי לוודא שהילדים שלו מוגנים ושומרים היטב!

וכשהחשיבה הזו מחודדת, כשהתובנה הזו ברורה, כשהמבט הזה בהיר וחד - הרוגע שב לליבנו, השלווה חוזרת לנפשנו, התחושה שלנו הופכת טובה ויציבה מחדש. כי גם כשעולה דאגה לעתיד הבריאות או הפרנסה, לימוד הילדים או ההצלחה האישית - אנו שבים ונזכרים כי אנו בניו של מנהל המערכת, והוא דואג שיהיה לנו הכי טוב באמת! כן, וגם אם עברנו רגעים קשים, טרגדיה או אסון, אובדן מקור פרנסה או הישג אליו פיללנו, זה לא מבולבל אותנו, לבטח לא גוזל את שלווה נפשנו. כי גם הרגע הקשה הזה - הוא חלק מתוכנית סדורה שסידר עבורנו אבינו שבשמים, והוא לבטח סידר את התוכנית בצורה טובה ומושלמת עבורנו - גם אם אנו מתקשים להבין או להבחין בכך.

פרשת השבוע מעניקה לנו את מצות השמיטה, המצוה לעזוב את אפיק ההכנסה החקלאי, ובעצם - לאבד את היציבות למשך שנה. רגע לפני שדאגה תשתלט עלינו או נהפוך נבוכים ומבולבלים בשאלת 'מה נאכל בשנה השביעית', אומר לנו אבינו האהוב: 'וצויתי את ברכתי לכם'. כלומר, מה לנו להיות מודאגים, הלא מצווה הברכה עימנו, מי שאחראי לכל הקורה עלי חלד הוא אבא שלנו, הוא דואג

לנו, אשרינו שאנו יכולים לבטוח בו מקרוב, להישען עליו באהבה!
זה הזמן לחדד את הביטחון והאמונה באבינו שבשמים, לחזק ולקבע את התחושה שאנו בידי, וכל מה שהוא עושה לנו - הוא רק טוב. הוא שהביא את הנגיף, הוא שיוצר את השלכותיו, והוא שיעלים אותו מאיתנו לחלוטין - בעגלא ובזמן קרוב. וככל שנחדד את הביטחון הזה בליבנו, ככל שנרגיש חזק יותר שאנו בידי הרחומות - כך נזכה לחוש זאת באמת, הרוגע והשלווה ישובו לשרור בליבנו ובמחשבתנו, ונזכה באמת לראות את טובו וחסדו עימנו, בכל עת ובכל שעה!
מגייס כספים ישיש במיוחד...

את הסיפור הבא מספר הגה"צ רבי אברהם חיים אלימלך גראס שליט"א - רב ואב"ד 'תולדות משה' שבירושלים, בספרו 'שפת חיים', ומעשה שהיה כך היה:

באחת מנסיעותיו לחו"ל לגיוס כספים לצורכי צדקה, הזדמן פעם לעיר אחת אשר ביקש לפעול בה, וחיפש לעצמו בן לוויה מקומי, שיתלווה אליו במסעו לחלות פני נדיבי עם. הימים חולפים עוברים, הוא שוהה באותה עיר כבר ימים ארוכים, אולם לא הצליח לגייס סכום שיש בו ממש, וגם בן לוויה ראוי שיחלץ אותו מהסבך - טרם נמצא. בצר לו, החליט לפנות לבית הכנסת המקומי, שם התבונן כי למעשה הוא בן של אבא שבשמים, כך שדאגתו שלו - היא גם דאגה של אבא...

מתוך התבוננות זו, השתפך לבו בתפילה ובקשה לבורא כל עולמים, בבקשו שיצליח את דרכו. 'הרי אני בן של אבא שבשמים' - שב והרהר, 'אם כן - מה לי לדאוג או להיות לחוץ? - אבא שבשמים אתי, והוא ידאג לי!' - חשב, ומתוך מחשבה זו הוסיף להתפלל ולהתחזק כי ה' יהיה בעזרו.

כשחש כי נרגע מעט וננסכו בו כוחות חדשים, הרהר כי אם לא הצליח עד כה לגייס כסף, לפחות 'יגייס' כמה ידיעות חשובות, עובדות מצדיקי עולם, עדויות נרגשות להנהגות גדולי ישראל, אותן יוכל לשמוע מיהודי ישיש המתגורר בסמוך. הוא החליט לעלות ולבקר את הישיש, שהתגלה כיהודי בן למעלה מתשעים שכוחותיו הפיזיים כבר לא עומדים לו, אולם זכרונו בהיר וצלול, חד כתער ועמוס פרטים וסיפורים מרוממים, אותם שמח לשתף עם בן שיחו... לפתע, עצר הישיש מסיפוריו הנרגשים, והתעניין לסיבת בואו הנה, ומדוע הטריו עצמו לבוא לעיר זו. הרב השיבו בפשטות מלווה באנחה קלה, כי הגיע הנה למטרת גיוס כספים, אמנם לא באמת הצליח ועתה הוא עומד לשוב לביתו בידיים ריקניות - כך הסיח לפי תומו. ואז, להפתעתו לא היה גבול:

הישיש פשוט נטל את ספר הטלפונים האישי שלו, והחל להתקשר למכריו וידידיו בזה אחר זה! - חבריו הופתעו מהשיחה, הם חשו זכות בעצם העובדה כי הישיש הנכבד מתקשר אליו, והישיש לא התבלבל והחל מסביר כי זכיה זו תעלה להם בדמים מרובים... - בתרומה הגונה לצורכי צדקה...

כך, במשך שעה ארוכה, ישב הישיש וצלצל לחבריו, לעשירי הקהילה ולמכריו הקרובים, ופשוט התרים אותם, כשהם נענים לקריאתו בחפץ לב, ותורמים סכומים הגונים ונכבדים, כראוי לפניית ישיש

נכבד המטריח עצמו להתקשר למען מטרה חשובה!
הרב יושב שם נדהם, עיניו מתעגלות בתדהמה עם כל שיחת טלפון, כשהוא רק רושם את השמות והסכומים, ולא נדרש לעשות דבר! - הישיש יושב לו בכורסתו, הרב יושב מולו, והסכום נאסף, נערם, מגייס בקלי קלות!

שמח וטוב לב, כשהוא מודה מעומק לבו, נפרד הרב מהישיש הנכבד, כשהוא מהרהר בלבו כי לבטח ישיש זה נהג לעסוק בצורכי צדקה במשך שנותיו, שכן הישגיו מוכיחים כי הוא מגייס כספים מקצועי. אולם בצאתו את הדלת, כשהוא מעניק מבט הוקרה אחרון לישיש שסייע לו, הפטיר לעברו הישיש:

'דע לך, רבי אברהם חיים אלימלך, שאף פעם בחיי לא עשיתי כדבר הזה! זו הפעם הראשונה בה גייסתי כספים למישהו או למשהו, אינני יודע למה עשיתי זאת הפעם, אולם סע לשלום ובורא עולם יוסיף להיות בעזרך!' - סיים הישיש את ברכתו ונפרד ממנו לשלום...

והמילים האחרונות ששמע, הוסיפו להדהד באוזניו עוד דקות ארוכות: 'השם יהיה בעזרך...' - האין זה בדיוק מה שקרה כאן? האין זה הנס שהתחולל לנגד עיניו בשעות האחרונות? - הרי רק לפני כמה שעות, כמעט נשבר לבו בקרבו בהתיישבו בבית הכנסת, ואז התחזק והתעודד במחשבה לשים את בטחונו באבא שבשמים, לבטוח בו ולהישען עליו. והביטחון הזה הוכיח את עצמו ובענק, כאשר ישיש נכבד יצא מגדרו ופעל למענו בכל הכח ובמלוא העוצמה!

כל מי ששומע את הסיפור הזה, אינו יכול שלא להתפעל: הנה כי כן, מלכתחילה כל גיוס הכספים בעיר הזו נועד לכישלון. לא היה בן לוויה מתאים, הסכומים שגוייסו היו עלובים, לא נראה כל מוצא. אולם ברגע שהתחדד הביטחון בבורא עולם, ברגע שנפקחו העיניים לראות ולהרגיש כי אבא שבשמים כאן, הוא דואג, הוא מסור, הוא פועל ובעזרתו יפתר העניין - או אז נמצאה הדרך, וישיש מבוגר חרג מהרגלו, ופעל כעלם צעיר להצלחת המלאכה!

יהודים יקרים, אם יש לנו עת דאגה, אם משהו מעיב על שלוותנו, אם נראה שאיננו מגיעים להישגים אליהם פיללנו, אם העתיד לוט בערפל - אין לנו כל סיבה אמיתית לדאגה. השלך על ה' יהבך, הבה נבטח בכל לב באבינו שבשמים, כי הוא הדואג לנו באמת, לפני המצב הנוכחי, במהלכו, ובידו גם לשנותו ולייצב אותנו מחדש. ככל שנחדד את בטחונו בו ונחוש רגועים ושלווים בידי המסורות - כך נזכה לראות עין בעין בעזרתו וברחמיו, ונזכה לברכתו בשפע רב!
לא גייס פרוטה - וגייס הון עתק!

אחת הישיבות החשובות ורבות המעלה בלונדון של לפני כשבעים שנה, היתה ישיבת 'תורת אמת', בראשה עמד הגה"צ רבי משה שניידר זצ"ל. על קול התורה הפועם בעוז בהיכל הישיבה, העיבה דאגת המחיה היומיומית, כאשר המצב הכלכלי הדחוק באותה תקופה גרם לכך שהיו ימים בהם שררה חרפת רעב של ממש בישיבה, ופשוט לא היה לתלמידיה מה לאכול.

ביום מן הימים, כשהדוחק החמיר עד מאוד, קרא ראש הישיבה לאחד מתלמידיו, וביקש ממנו להתדפק על פתחי נדיבים ולבקש את עזרתם, להצלת הישיבה ותלמידיה מחרפת רעב. למרות

תוצאה של מעשי ידיו, אנו לא יוצרים אותה, מי שיוצר אותה הוא אבינו שבשמים, בו אנו בוטחים ועליו אנו סומכים, והוא השולח לנו את ההצלחה, את ההישגים, את התועלות, את כל מה שאנו זקוקים לו.

הבה נחدد את המסר הזה בליבנו, כדי לזכור שגם אם משהו התערער ביציבותנו - הרי מה שהתערער הוא היכולת לעשות השתדלות, ולא הספק האמיתי של הפרנסה, ההצלחה, השגשוג העסקי או ההישגים הנשאפים. הספק האמיתי הוא אבינו שבשמים, רק עליו אנו סומכים ורק בו אנו בוטחים!!

וככל שנחدد את החשיבה הזו בליבנו, כך ייקל עלינו לבטוח בה' ולסמוך רק עליו, לא להאמין בכוחותינו או בכישורינו אלא רק בכוחו ובגבורתו של בורא עולם, ואז נזכה לראות בחסדו וברחמיו באוצרות השפע שהוא מרעיף עלינו ובהצלחתנו האמיתית והמלאה! תפילה משונה, כוונה נעלה...

מראשי מקימי עולם התורה לאחר השואה האיזומה, היה הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז'. הוא שהקים את הישיבה המפורסמת, על מוסדותיה, בנייניה, נספחיה וכל המסונף לה. מטבע הדברים, הוא נצרך להון עתק לממן את כל מה שבנה בעשר אצבעותיו, וכאן אנו עומדים לגלות את סודו הגדול...

מעשה שהיה, בצאתו לאחד ממסעותיו לגיוס כספים, שמע אותו אחד ממקורביו לוחש תפילה. הלה היה בטוח כי ראש הישיבה מתפלל שכל הנדיבים יהיו בבית, יפתחו את הדלת בשמחה, יפתחו את הלב, וכמובן - גם את הכיס. כשהביע את מחשבותיו אלו בקול, נענה לו ראש הישיבה ואמר: 'ההיפך הוא הנכון, אני מתפלל שלא יפתחו לי את הדלת!'

'האמנם?' - גבותיו של מקורבו הזדקפו בתדהמה, 'והלא זו משאלתו של כל מגייס כספים, לראות את הדלתות נפתחות לקראתו. האם אכן ראש הישיבה מתפלל שלא יפתחו הדלתות לקראתו?!'

'אכן כן', נענה ראש הישיבה ואמר, 'ראה נא. הרי את הכסף - ישלח לי בורא עולם, לו הכסף ולו הזהב, ולפיכך אני סומך רק עליו, ובכלל לא על הנדיבים אשר אני בא בשערי ביתם. אלא שבורא עולם ציווני לעשות השתדלות, ולפיכך אני נוקש בדלתותיהם. נו, מתפלל אני שלא יפתחו את הדלת, כך שאצא את ידי חובת ההשתדלות בלי להזדקק באמת לטובותיו של הגביר, כי בורא עולם ישלח לי את הכסף, שכן את המוטל עליי כבר עשיתי!'

וללמדנו בא: כל מה שאנחנו עושים כאן, הוא רק השתדלות. העבודה שלנו היא השתדלות לפרנסה, העסקים הם השתדלות לתמוך תורה ולומדיה, גיוס כספים הוא השתדלות להחזיק את מוסדות התורה, וכן הלאה. השתדלות היא תנאי לקבלת השפע האלוקי, אך היא ממש לא מזינה אותנו... - בורא עולם מעניק לנו מטובו, אנו סומכים רק עליו ובוטחים רק בו, אנו עושים השתדלות - רק כי כך הורה לנו, אבל באמת - אין אנו נשענים אלא על אבינו שבשמים!

שמעודו לא הורגל לכך, נענה התלמיד לאתגר ויצא בשעת ערב לחזור על פתחי נדיבים, לבקש את עזרתם.

התלמיד יצא למשימה, אולם ההצלחה לא האירה לו פנים. ברוב הבתים סירבו לפתוח את הדלת, ובמעט שפתחו - הגיבו במשיכת כתפיים או ב'אין לנו לתת' סתמי. היו גם מי שהעמידו כלבים בחזית ביתם כדי למנוע מסתננים מסוגו, היו גם כאלה שתלו בחצר הבית מודעה המזהירה בחורים כמוהו מלדפוק בדלת... כך או כך, שעות על גבי שעות צעד הבחור מדלת לדלת, ובסופו של דבר שב לשיבה בפחי נפש, כשלא הצליח לגייס ולו פרוטה אחת!

למחרת היום, ישב התלמיד כמדי יום בהיכל הישיבה ועסק בתורה, כשלפתע נקרא לשיחה עם ראש הישיבה. לבו החסיר פעימה, הוא תכנן להתנצל על הכישלון המחפיר, ולטעון שעשה כל שביכולתו אולם ההצלחה לא האירה לו פנים... הוא היטיב לסדר את מחשבותיו ו'תירוציו' בראשו, ואז נכנס לראש הישיבה שדווקא קיבל אותו בחיוך רחב, ואמר:

'ישר כוחך, תלמידי ר' משה, יישר כח גדול ועצום. אשריך שפעלת כה רבות, הצלת הישיבה נזקפת לזכותך!' - אמר ראש הישיבה ולחץ את ידו בחמימות...

התלמיד הנבוך הופתע, וניסה לתקן. בגמגום קל הסביר שאינו יודע על מה מדובר, הן לא הצליח כלל לגייס ולו פרוטה אחת, ואין לו מושג על איזו הצלחה ראש הישיבה מודה לו כל כך... אולם ראש הישיבה שב והודה לו, כשהוא מסביר: 'הלא תדע בני, כי היום בבוקר הגיע יהודי והעניק לי תרומה בסך 25 לירות שטרלינג!' - סכום משמעותי באותם ימים.

'ואיך, איך זה קשור אליי?' - שב התלמיד ושאל במבוכה. 'ניחא, יהודי הגיע והעניק תרומה נכבדה לשיבה - זה בוודאי משמח. אולם, איך זה קשור לכשלוני המוחלט במסע גיוס הכספים שלי אמש?'

ראש הישיבה התחייך, הניף ידו בביטול והשיב: 'אה, וכי אתה חושב שיהודי יוצר את ההצלחה במו השתדלותו? וכי נראה לך שבורא עולם נותן כסף לאדם לפי מידת מאמציו? לא ולא, בני! - הקדוש ברוך הוא שולח לנו כסף להצלת הישיבה, ותנאי התנה במעשה בראשית שלא נקבל את מה שמיועד עבורנו - אלא אם נעשה השתדלות. ובכן, אתה עשית את ההשתדלות, ולכן בורא עולם שלח את הכסף ממקור אחר!' ראש הישיבה שתק קמעא והוסיף: 'התפיסה כביכול ההצלחה שלנו היא תוצאה של השתדלותנו - אינה אלא טעות מוחלטת! אמת ויציב, יהודים מחוייבים לעשות השתדלות, אותה עשית בכל כוחך. התוצאה? - אותה מעניק בורא עולם בדרכו שלו, והוא שלח לנו את התרומה הנכבדה הבוקר, לאור השתדלותך אמש!'

ראש הישיבה סיים את דבריו המאירים, ושב והודה לתלמידו על מאמציו, שהובילו לתוצאה - אם כי ממקור אחר. התלמיד, לימים הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א - ראב"ד 'העדה החרדית', סיפר את הסיפור לתלמידיו, והוסיף את המסר הברור, אותו נחוץ כל כך לזכור:

יהודים מחוייבים לעשות השתדלות, זה התפקיד שבורא עולם הטיל עלינו, ועלינו לעמוד בו. לצד זאת, הבה נזכור כי ההצלחה אינה

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com
מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

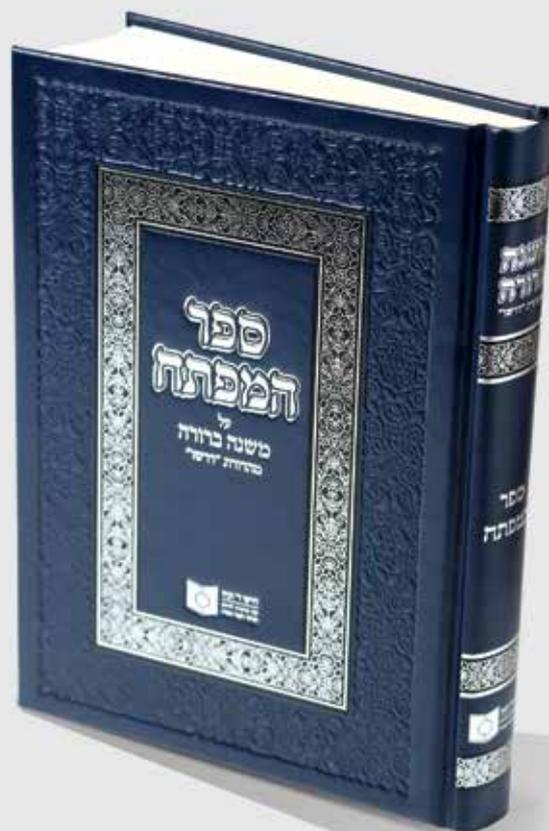
Dirshu
 דרשו ד' ועוזו
 קרן עולמית להיוזק
 ועידוד לימוד התורה

יזמא טבא לר-בנן ספר המפתח למשנ"ב

לגלות את כל אוצרות
 'המשנה ברורה'

והביאורים ומוספים
 שבמהדורת 'דרשו'

כולל הפניות להלכות שהביא
 'המשנה ברורה' בשער הציון,
 ביאור הלכה, ובנידונים
 בהקשרים אחרים בכל
 ששת חלקיו

להשיג בחנויות הספרים
 ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

א

אינדקס מורחב

70,000

ערכי משנה

3,600

ערכים ראשיים

600

עמודים

רבי חיים ויטאל זצ"ל שאל (בשערי קדושה ח"א שער ב) מדוע לא נצטוונו בתורה באיסור על המידות הרעות. התשובה על כך תינתן במשל.

מעשה בעשיר מופלג שחיפש דירה למגורים. פנה אל מזכירו והורה לאתר עבור ודירה מתאימה. הביע בפניו את משאלותיו. על הדירה להיות במקום מרכזי, אך ברחוב צדדי, שקט. זה אמור להיות בית פרטי, וילה, בעל גינה גדולה עליו להיות רחב ידיים, סלון ענק ומטבח גדול, חדר עבודה וחדרי שינה וארוח. המזכיר טרח וברר ומצא וילה תואמת לכל הדרישות.

שמח העשיר, והעביר משכנו לוילה החדשה. אך, אבוי, גילה בלילה הראשון שהדירה שורצת עכברים. הם התרוצצו בחופשיות חצו את הסלון וטיילו בחדר השינה, צצו בכל פינה.

פנה העשיר בטרוניה אל מזכירו: "מה זה, מדוע לא ביצעת הדבר?!" ענה המזכיר, נפגע: "אינני מבין! מילאתי אחר כל דרישותיך. מצאתי דירה במקום מרכזי ושקט, וילה כרצונך. וכי דרשת שתהיה נקיה מעכברים?!"

השיב העשיר: "וכי צריך לומר זאת. הרי ברי לכל בר דעת שאי אפשר לגור בדירה כזו. זה התנאי הראשון, שאותו אין צורך לפרט!" והנמשל מובן.

(קטעים מלוקטים מתוך הגדה של פסח ויגד משה)

אמר חותני, שמכאן ראייה ברורה שהיתה לחזון איש רוח הקודש. כי לא ענה שאין לו רוח הקודש, אלא ענה שלא לכל דבר מנצלים אותה!

כשהניחו את הקו הטרנס אטלנטי וחיברו את קווי הטלפון של ארץ ישראל וארצות הברית, הביע אחד לפני מרן הגרי"ז זצ"ל את התפעלותו מהקידמה המאפשרת התקשרות בין המדינות למרחקים כה עצומים.

אמר לו: "בעיני זה פלא גדול יותר שאני מדבר ואתה שומע אותי!" שיש באדם כלי דיבור המתרגמים את המחשבה שבלב לכלל מילים ומשפטים, וכנגדי מצויד חברי באמצעי קליטה לשמוע את ההבנות ולפענח את משמעותן....

רק מי שאינו מתבונן בנפלאות הבריאה, מתפעל מההמצאות החדשות!

"בוא זמן שיתרגלו לאפשרות השיחה בין שתי יבשות, ויתפעלו מחידושים אחרים. אבל מי שמתבונן בפלאי הבריאה לא ישבע מהתפעלות!..."

צדקותו האישית של הגרב"צ

בו את כל מרצה. בהגיעו למצוות, הטריח הגרב"צ אבא שאול את עצמו, והגיע למסיבת בר-המצווה, יחד עם רעייתו הרבנית. הרבנית ניגשה אל האלמנה ואמרה לה: "לא רק לחתן המצוות מגיעה מתנה חשובה, אלא גם לך... שהרי את גידלת אותו במו-ידייך, לבדך, והשקעת בו את כל כולך"...

האלמנה התרגשה מאוד, ואז הגישה לה הרבנית אבא שאול מחרוזת פנינים.

איך קוראים להנהגה מפוארת כזו? - לענ"ד הגרב"צ קיים בכך הידור במצוות "והגדת לבנך!" שכן, הוא עצמו קיים את המצווה בחינוך ילדיו (ואכן זכה ראש ישיבת 'פורת יוסף' לצאצאים, שהם עצמם ענקי תורה), אבל יש ילדים שאין להם אבא, ומי יעודד אותם ויספר להם את סיפור יציאת מצרים?

לכן הגיעו ראש הישיבה והרבנית למסיבת בר המצווה, ועודדו בכך את האלמנה, שקיבלה מכך חיזוק וכוח להמשיך ולגדל את בנה לתורה ולמצוות. הם קיימו בכך הידור גדול במצוות 'והגדת לבנך'.

(מתוך הספר 'מצוות בשמחה', בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

אין ספק שהדברים נכונים גם באשר להגרב"צ אבא שאול זצ"ל, שעמד בראש ישיבת 'פורת יוסף', והישיבה התפארה בו והיתה חייבת לו כסף רב... אלא שהוא, בגודל צדקותו וענוותו, חשש שהכסף שלו אינו כשר...

אבל זו היתה גם הסיבה שהגרב"צ לא פרסם את הדברים לאחרים, כי הוא ביטא בכך את צדקותו האישית, ולא היה בטוח שהנהגה זו צריכה להיות גם נחלתם של אישים אחרים.

כך או כך, ראינו עד כמה מקפידים גדולי ישראל, משרתי השם, בעניין כספם וממונם, ולכן 'ראוי שתהיה חלקם יתרה על כולם'.

האלמנה התרגשה מאוד

ואם הזכרנו קודם את ההידור של ראש ישיבת 'פורת יוסף' במצוות המצה שלו, נספר על הידור נוסף שלו, המופיע גם הוא בספר הנ"ל המתאר את קורות חייו.

המעשה היה באלמנה שגידלה לבדה את בנה היתום, והשקיעה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? dirshu@dirshu.co.il שלח מייל ל-

אהבה לספרים

לפני ארוחת בוקר, כל ערב שאל את הבנות האם התפללו מעריב, ובימי הספירה- האם ספרו ספירת העומר. אמא סיפרה על סבא הסטייפלר, כי מתוך שחשש שמא בנותיו תשכחה לספור, כתב להן תזכורת על גבי פתק ותלה אותו על ה... מראה! ואכן, ההקפדה על כך היתה חדורה בעצמותיהן, עד כדי כך, שבימי ספירת העומר, כאשר שכבה בתו, דודתי הרבנית ברמן, על ערש דווי כשהיא מחוסרת הכרה, פקחה לפתע את עיניה ושאלה: "כמה סופרים היום?"...

אבא הקפיד שלא נאכל ולא נשתה בעמידה, ותמיד הזכיר לאסוף את הפירורים לאחר האכילה, באומרו: "מי רוצה להיות עשיר?". בשבתות לא הרשה לשחק בחבל ובכדור, ובימי הספירה ובימי בין המצרים אסר עלינו לשיר, ועוד כהנה וכהנה הלכות ודקדוקיהן. דקדוק ההלכה נתן את אותותיו בבית, בכל עת ובכל שעה, והשפיע עלינו כבר מקטנות. זכורני, כי בילדותי שאלתי את אבא: "בסוף התפילה אנו אומרים 'כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא'. אילו שתי הלכות אשנה מדי יום כדי שאזכה לעולם הבא?" אבא השיב לי על אתר: "אמרי כל יום לאחר התפילה- 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', 'משנכנס אב ממעטין בשמחה'..."

(הרבנית ר. צביין מתוך הספר 'בית אמי')

חיבתו של אבא לספרים הינה ידועה ומפורסמת לכל. בשנים ההן היה אבא אורח קבוע בחנויות הספרים (אלו היו החנויות היחידות שנכנס אליהן...). בדרך כלל קנה בחנות של 'קרליבך' ברחוב מהרש"ל, הסמוכה לכולל 'חזון איש', ולפעמים בחנות של ר' מאיר ראטה, ברחוב ברטנורא. אבא היה קונה בעבורנו את הספרים שנוקקנו להם בלימודינו. אבא היה רגיל להגיע הביתה מידי ערב בשעה קבועה. רק לעיתים רחוקות קרה שאבא היה מאחר, ואמא היתה אומרת: "בוודאי אבא נכנס לחנות ספרים"... ואכן, בדרך כלל חזר כשספר חדש בידו. פעם הביא לאחותי ולי שני סטים של חמישה חומשי תורה עם רש"י בפורמט קטן- היו אלו מתנות לאחר שעמדנו במבצע שערך לילדים: לברך בקול קם במשך חודש שלם. הוא גם טרח וכתב את שמותינו על הספרים בכתב ידו הנאה. (אכן, אצל אבא התפילה נחשבת כאבן בוחן למכלול אישיותו של האדם. כשאבא חיפש לנו שידוכים, היה הולך לראות כיצד הבחור המוצע עומד בתפילה).

דקדוק ההלכה

אבא ואמא חינונו אותנו לקיים את ההלכה בהידור על כל פרטיה ודקדוקיה. ללא ויתורים ופשרות. אבא הקפיד שנברך ברכות השחר

כלומר, אדם שנכשל בעבירה מסוימת חלילה וחס, ומגיע לו עונש על כך, משמים מזמנים לו לראות מישהו אחר שחוטא מעין אותו חטא, וכשהוא רואה זאת, בודקים איך הוא מגיב. אם הוא דן את חברו לכף חובה, ואומר שמגיע לו על כך עונש חמור משמים, הרי שהוא בעצם גזר את דינו שלו עצמו, אבל אם הוא ידון את הזולת לכף זכות, ויגיד שבוודאי ההוא לא רצה למרוד בקב"ה חלילה וחלילה, אלא רק נכשל בגלל היצר הבווער בקרבו, או בגלל שהוא לא ידע כי הוא לא יכול היה ללמוד בגלל סיבות שונות וכדו', גם משמים מת"יחסים אליו בהתאם, ודנים אותו לכף זכות. המסר של זה הוא כפול: מצד אחד, כדאי לך לדון אחרים לכף זכות, כדי שידונו גם אותך לכף זכות, אבל זה לא בהכרח קרה באופן שהאדם מודע לכך, ומבין כמה הוא עוזר לעצמו בכך שהוא דן אחרים לכף זכות.

כמו אותו יהודי שסלח למוכר בחנות הטמבור, ומחל לו בלב שלם. זה ברור שהקב"ה בוודאי חשבה לטובה ומצא דרך לתגמל אותו על כך, וזה לא סותר את העובדה שהוא לא יודע איך זה קרה, ובאיזו דרך הוא קיבל את שכרו משלם. כי נאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך, אבל הוא אף פעם לא התחייב שתראה זאת בעיניך כאן בעולם הזה.

לתגובות: leib1964@gmail.com

לסלוח, למחול, לא לנקום ולא לנטור, לאהוב כל יהודי גם אם חטא כנגדי. אני עשיתי את התפקיד שלי, והקב"ה עושה כטוב בעיניו". וחוץ מזה, הוא מוסיף, אולי קיבלתי מתנה ענקית אחרת מהקב"ה, שאני אפילו לא מודע לכך... לא הכל מספרים לנו. אמנם ביקשתי משהו אחד, אבל נסתרים דרכי שמים...

אחרי ששמעתי את הדברים האלו, הבנתי שעיקר הסיפור הוא דווקא החלק האחרון, האופן בו היהודי הזה מקבל על עצמו באהבה גזירת שמים, האופן בו הוא מסוגל למחול ליהודי אחר על הפעולה הנוראה שעשה כנגדו, וגם אחרי שראה שהסגולה 'לא עובדת', הוא עדיין נשאר במחילה גמורה, ולא מחדש את הכעס שלו על אותו מוכר. זה סיפור יותר חזק מכל סיפורי המופת האחרים ששמעתי עד היום!

האדם דן את עצמו

הסיפור הזה הזכיר לי ווארט חזק מאוד, שראיתי בעלון הקודם של 'עלים לתרופה', ואני חושב שזה מתחבר איתו מצוין. שם הובא ציטוט מ'היכל הברכה' של הרה"ק מקאמרנא זיע"א, שכותב בשם הבעל שם טוב הקדוש, שאין מראים לאדם מעשה פסול שעשה חברו, אלא אם גם הוא נגוע מעין אותו הדבר. עוד הוא כותב, שיש בידו קבלה שאין גוזרים משמים גזר דין על האדם, אלא לאחר שהוא גוזר זאת על חברו.

זאת, בוודאי יצליח להתקדש ולהיטהר, כי מהותו קדושה. חברי המשלחת הניגרית שחומי העור, הנידו בראשם כמבינים. ואז שאל המפקד את השאלה המתבקשת ביותר: "ומה הזכויות שלכם לארץ הזו?", דפדפתי לתחילת התנ"ך והצבעתי על הפסוק הראשון: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים" - אומר רש"י הקדוש- שאף הוא התכנה בתואר זה לנוכח התקדשותו והתעלותו לדרגות גבוהות בקדושת ה': "כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו. ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

"העבודה של איש ישראל", הוספתי ואמרת להם, "היא להיות ישר בעיניו של ה' יתברך. כך, ורק כך, אנחנו זוכים להיות עם קדוש בארץ קדושה".

ביציאתו פנה אלי סגן הרמטכ"ל הניגרי, ובעיניו לחלוחית דמעה: "אם אשמור על מצוות בני נח באדיקות, יהיה זה רק בזכות הקדושה שחוויתי כאן, בביקורי ב'הולי לנד'!".

(מתוך הספר 'אור השבת')

"קְדָשִׁים תִּהְיוּ" - תגיעו ותזכו למדרגת הקדושה הנעלה. כדברים הללו כותב רבנו האלשיך הקדוש, מגדולי פרשני התורה, שזכה ודבק בו הכינוי "קדוש". רבים סבורים שלא כל אדם יכול להגיע לטהרה ולקדושה; סבורים המה כי רק בעלי מידות מזוקקות, ואולי אף מי שניחן בזכות אבות או בכוחות מיוחדים, יכול להגיע לקדושה. בפסוק זה שלל הקב"ה סברה זו מיסודה, והורה למשה רבינו לכנס את כל היהודים- מאהרן בחירו, שבעים הזקנים ועד האחרון שבישראל- ואמר להם: "קְדָשִׁים תִּהְיוּ".

ואם תשאלו: כיצד ניתן להתקדש? התשובה היא: "פִּי קְדוֹשׁ אֲנִי, ה' אֱלֹהֵיכֶם". כוח מיוחד ועליון ניתן לבני ישראל, עם סגולה. בקרבם יש חלק אלוך ממעל, כמו שאנו מתפללים בכל בוקר ואומרים: "אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא". כל יהודי הוא יציר כפיו של הקב"ה, פְּיָים אַתֶּם לה' אֱלֹהֵיכֶם. אצל כל יהודי יש חלק מהקב"ה, ועל כן כל אדם, בכל מדרגה ומצב, ככל שינסה יותר להתקרב יותר ולהתעלות- יש בכוחו לעלות עוד שלב בסולם הקדושה. וכשיעשה

הקב"ה 'ולו עלי בני' זו מציאות המתקיימת! יש לזכור! מי שמהדר בשמירת השבת, ומאמין באמונה שלימה כי השבת מקור הברכה, ומשמירתה והידורה לא מפסידים כלום - אמור הקב"ה 'ולו עלי בני' - תלוו ואני פורע לכם, מי שבאמת מאמין בזה יזכה לראות בהבטחת הבורא "אני ה' - נאמן לשלם שכר לשומרי השבת!"

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

תשלומים אלו ששולמו בשבוע זה, הגיעו הסכום ל-18,500 ₪ בדיוק כסכום שעלתה לו התקנת המצברים לחשמל כשר לכבוד השבת!!! כאשר מיד הוא הלך לידידו שהלווה לו את ה-10,000 של התשלום הראשון ופרעם בשמחה גדולה! מלבד השמחה הגדולה, שהצליח לשלם את החוב שהתחייב בזמן וההודאה הגדולה לה' יתברך, הרי שמחתו גדלה וגאתה, בראותו כי זכה כמו עיניו לראות הבטחת התורה הקדושה, כי השבת מקור הברכה, ונאמן ה' לשלם שכר לשומרי השבת בהידור! ומה שאמר

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- מהו האורך המינימלי הנדרש לשופר?
- כיצד יתכן שפעולת התקיעה בשופר תגרום לפסילתו?
- האם מותר לומר לגוי לעשות מלאכה בשבת לצורך מצוה?

ויש אומרים שהפסול הוא רק כשהסדק נמשך לרוב אורכו של השופר.

• שופר שנסדק לרוחבו, כלומר בהיקף השופר - אם הסדק הוא במיעוט היקף השופר, הריהו כשר. ואם הסדק הוא ברוב ההיקף, אם נותר אורך טפח בין הסדק לִפְהַ הצר של השופר, השופר כשר, משום שאף אם נחשיב את החלק שמהסדק ואילך כאילו אינו קיים, הרי יש בשופר שיעור תקיעה.

צורות שונות של פעולת התקיעה הפוסלות את התקיעה

• התקוע בפה הרחב של השופר כאשר הפה הצר כלפי חוץ - תקיעתו פסולה; ויש שפוסלים אף באופן ששינה את פיו הצר לרחב ותקע בו.

• התקוע בשופר על ידי נשיפה מרחוק ללא הצמדת השופר לפיו, צריך לשוב ולתקוע, אך לא יברך שנית, כיון שיש חולקים על דין זה.

• מי שהניח בפיו שני שופרות, או ש'הרכיב' שופר על גבי שופר, ותקע בשניהם כאחד, לא יצא ידי חובתו; ויש אומרים, שלדעת הרמב"ם, התקוע בשני שופרות יחד עובר על איסור 'בל תוסיף'.

הלכות שונות

• שופר שנמצא במקום שלא ניתן להוציאו משם ללא טלטול מוקצה, אסור להוציאו ביום טוב אף במקרה שלא ניתן להשיג שופר אחר ומצות תקיעת שופר תתבטל.

• אמירה לגוי לעשות מלאכה דאורייתא בשבת, אסורה מדרבנן, ואף לצורך קיום מצוה. ואסור לומר לגוי לעשות בשבת אפילו איסורי שבת דרבנן, אך אמירה זו מותרת לצורך מצוה.

מהלכות השופר - אורכו עוביו וצליל קולו

• שופר שאורכו פחות מִטַפַּח, פסול לתקיעה. ונחלקו ראשונים אם שיעור זה הוא מדאורייתא או מדרבנן. ולדעת ראשונים רבים, צריך שאורכו יהיה 'טפח שוֹחֵק', שאורכו מעט יותר מטפח מצומצם. ומי שאין ברשותו אלא שופר שאורכו פחות מטפח, יתקע בו ללא ברכה.

• מותר לכתחילה לקצר שופר ארוך באחד מצדדיו, או לרדד את שכבתו החיצונית או הפנימית עד שיעשה דק מאד; ואף באופן שקול השופר משתנה מחמת הקיצור או הרידוד.

• כל הקולות כשרים בשופר, דהיינו, בין אם קולו צלול, ובין אם קולו צרוד; בין אם קולו עבה מאוד, ובין אם קולו דק מאוד.

מהלכות שופר שניקב או נסדק

• שופר שיש בו נקב, וקולו נותר צלול, מותר לכתחילה לתקוע בו. ואם הקול נפגם מחמת הנקב - לדעת השולחן ערוך, מותר לתקוע בו; ולדעת הרמ"א, אין לתקוע בו אלא כשאין שופר אחר.

• שופר שניקב לאורכו, או נסדק לאורכו, וסתמו את הנקב או את הסדק בצורה כלשהי, ישנם שלושה מִבְּדָקִים עיקריים המשמשים לקביעת כשרותו: א. מהו יחס שטח הנקב או הסדק, אם הוא במיעוט אורך השופר, או ברובו. ב. סתימת הנקב והסדק - בחומר העשוי ממין השופר, או בחומר העשוי ממין אחר. ג. קול השופר - האם לאחר הסתימה משמיע השופר קול זהה לזה שהשמיע בתחילה.

• בשופרות מסוימים, כאשר הם נסדקים לאורכם, יש לחשוש שהתקיעות ירחיבו את הסדק והשופר יפסל, ולכן פסלו חכמינו ז"ל את כל שופר שנמצא בו סדק בלתי סתום.

3 פנינים מהגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

1. איך תאמר שהאדם אשר הכל אצלו 'על מי מנוחות' ולא קרהו אסון אינו צריך לברך

במשמור המונה בעת החשיכה להאמין בהש"ת כי עוד מעט רגע יפציע האור כי טוב לאורך ימים ושנות חיים.

3. שמעון מקשה למה נהייתי חולה, ותשובתו כי אכל מאכל מקולקל...

ומכאן לענייננו, פעמים הרבה שבלב האדם מקננת 'שאלה' למה, ואת כל קושיא בפני עצמה ניתן ליישבה, וכגון, ראובן שואל למה הפסיד כל כך הרבה מרכושו, ועל זה ניתן 'לתרץ' (ח"ו) כי לא עשה השתדלות כפי הצורך... שמעון מקשה למה נהייתי חולה, ותשובתו כי אכל מאכל מקולקל... לוי זועק למה לא זכיתי ב'תפקיד' (משרה) פלונית שחשקתי בה והיא מתאמת לי להפליא, ומניח את דעתו בתירוץ שאחד מהעובדים באותו מקום 'שם לו רגליים' כי שונא הוא לו מתמול שלשום... יהודה מתפלא למה אירעה לו תאונת דרכים (עקסידענט"ט), ומרגיע את עצמו כי ה'נהג' שפגע בו אינו יודע לנהוג כהוגן... ועוד אלף פעמים שמתעוררת השאלה 'למה' עם תירוצים מתירוצים שונים, שערי תירוצים לא ננעלו, אך במקום לומר כמה תירוצים נפרדים עדיף לומר 'תירוץ' אחד שמיישב את כל השאלות, ו'אחד' אני יודע - אחד אלוקינו בשמים ובארץ...

(לקט מתוך 'באר הפרשה' אמור תש"פ)

וכבר נשאל הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע מיהודי 'מר נפש' לתמוה על דברי חז"ל (ברכות נד.) 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה' ואמרו בגמרא ולקבלינהו בשמחה. איך תאמר שהאדם אשר הכל אצלו 'על מי מנוחות' ולא קרהו אסון אינו צריך לברך, ואילו מי שאירעו אסון עליו לברך להודות ולהלל לה', ענהו הרה"ק, בנוהג שבעולם כשאדם מתדפק על שערי בית ה'נדיב', והלה פותח דלתיו ומבקש שואל ממנו שטר של עשר דאלער (דולר), הרי זה סימן שברצון בעה"ב למסור לו שטר של עשרים דאלער, אלא שאין ברצונו לתת יותר מעשר דאלער לכן הוא מבקש ממנו שישב לו עשר מתוך אלו העשרים. ואם יבקש חמישים, הרי הדבר מורה שהוא עומד למסור לו שטר של מאה דאלער וברצונו לתת לו רק חמישים, לכן הוא מבקש מעמו חמישים בעד שטר המאה. המשיך ר' שלומקה שכן הדבר בענייננו, אם הקב"ה לקח מעמו את קרובו היקר כל כך, הרי זה מורה כי טובה רבה וגדולה עתידה לבוא עליו. על כן דייקא עליו להודות ולא לחברו, כי רק הוא עומד לקבל בזו העת שפע רב מן השמיים, ואלו מרעהו לא דברו כלל בשמיים.

הוסיף ר' שלומקה שזה המקבץ נדבות כשמבקשים ממנו 'חמישים' מיד הוא מתמלא שמחה והנאה (אף שעדיין לא קיבל מאומה לידו), כי יודע הוא שענתה עומד הוא לקבל שטר של מאה. כך על האדם 'לברך בשמחה' כי כבר רואה הוא בעין האמונה שעתיד לקבל רוב טובה.

2 על כן, התחזקו נא אימצו נא, לעמוד במשמור

הוספה נפלאה שמעתי מצדיק אחד שליט"א, דיש לתמוה על הנהגת העשיר למה לו להוציא שטר של מאה ולבקש עודף, וכי חסרים לו שטרות של 'חמישים', מדוע אינו נותן לו מיד חמישים ותו לו מיד... אלא י"ל, כי בבואו להעניק לעני חמישים, הוא רוצה תחילה לבחון את העני עד כמה הוא נאמן וסומך עליו ורק לאחר מכן העניק יעניקנו כל הטוב, על כן יעמידנו בניסיון - יבקש ממנו תחילה חמישים כעודף, ונראה אם יחזיר את אשר יתבקש בטרם שיקבל את חלקו הבא לו... על כן, התחזקו נא אימצו נא, לעמוד

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

